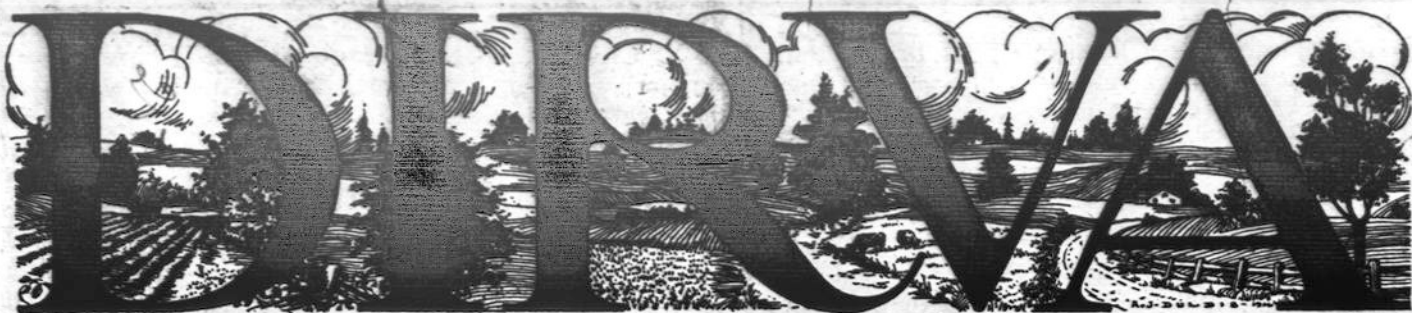

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at the Post Office of Cleveland, Ohio under the Act of March 3rd, 1879.

No. 35. Cleveland, O., Penktadienis, Rugsėjo (September) 1 d., 1916 m. Kaina 5c. Metai II. (Vol. II)

Rumunija eina į karę.

Italija paskelbė karę Vokietijai.

Greikija Rengiasi į Karę.

Francuzai paėmė Maurepą.
BULGARAI VERŽIASI GREKIJON.
ITALAI ARTINASI PRIE TRIESTO.
Vokiečiai sumušti prie Theipval.

RUMUNIJAI EINA Į KARĘ.

Paryžius. Čia viešai pasakoma, kad Rumunija eina į karę taktininkų puse. Rumunija apskelbia karę Vokietijai, Austrijai ir Bulgarijai su Turkija. Rumunijos kariūnėnė veiks išvien su Rusijos kariūnėmis. Vyriausiu komenduotoju Rumunijos armijos paskirta generolas Averesku. Žinia apie Rumunijos eimą į karę, pasiekė jau teutonų valdžias ir tos atšaukė savo pasiuntinius iš Rumunijos.

ITALIJA APSKELBĖ KARĘ VOKIETIJAI.

Rymas. Italijos valdžia, 27 Rugsėjo apskelbė Vokietijai karę, sulaužydama savo duotą žodį 1915 metais. Italija išėdama į karę, apsisukė kariausianti vien su Austrija, bet, kad šiomis dienomis Austrija negali atsilaikyti prieš rusus ir italus, tad Vokietija eina savo kaimynėi talkon, siųsdama savo kariūnėnė ir italų frontan. Italija matydam, kad Vokietija kariauja prieš ją, buvo priversta sulaužyti savo duotą žodį ir oficiališkai paskelbė karę, jurėse ir ant sausžemio, ir Vokietijai.

GREKIJA RENGIA SI KARĖN.

Atėnai. Nors Greikija, kiek galėdama stengiasi palaikyti neutralitietą, bet, kad Bulgarijos kariūnėnė kasdien vis gilyn veržiasi Greikijos teritorijon, Greikija priversta išsizadėti neutraliteto ir rengtis prie apskelbimo karės Bulgarijai. Kariūnėnė greitai mobilizuojama ir ginklai rengiami jų panaudojimui. Apsireiškusi karėn rengimosi, Greikijos miestuose prasidėjo didžiausios demonstracijos, kurių parodomis einant gatvėmis, šūkaujama: "Lai gyvuoją talkininkai, lai gyvuoją Vennizela — šalin su Bulgarija ir jos talkininkais!" Vennizela, Greikijos eksprimeras, turėjo prakalbą Atėnų gatvėje, kur reprezentavo 150,000 kareivių, kurie eis karėn.

FRANCUZAI PAĖMĖ MAUREPĄ.

Paryžius. Paskutinės žinios praneša, apie didelius francuzų laimėjimus vakariniame fronte. Oficiališkai raportas sako: Į šiaurius nuo Somme mės užatakavome vokiečių pozicijas Maurepas apilinkėse. Vienu puolimu mės išvijo priešo kaimo ir užėmė 200 metrų vokiečių poziciją. Nelaisvėn paėmė 200 vokiečių, o teip-gi 12 kulkasvaizdžių. Į pietus nuo Somme artillerijos mušiai eina tarpe Estrees ir Lihaus. Ant dešinio kranto upės Mozy teip-gi eina mušiai. Mės paėmė 300 vokiečių nelaisvėn, tarpe kurių buvo 8 oficerai.

SMARKŲ MUŠIAI MACEDONIJOJ.

Macedonijos fronte, apilinkėje ežero Ostrovo eina smarkūs mušiai tarpe bulgarų ir serbų kariūnėnė. Sulyg oficiališkų serbų raportų, bulgarų atakai visi yra atmušami. Paskutiniam raporte sako: "Serbų fronte į šiaurę nuo Kukur, bulgarų armija darė kelis atakus ant visos linijos, bet panešė didelius nuostolius turėjo trauktis atgal, musų kariūnėnė vejami. Į šiaurę nuo Ostrovo bulgarų armija buvo papuoliusi po smarkia musų artillerijos ugnie ir panešė labai didelius nuostolius.

VOKIEČIAI SUMUŠTI PRIE THIEPVAL.

Londonas. Smarkūs mušiai, koki eina apilinkėse Somme, netoli nuo Bazentin le Petit, į pietvakarius nuo Thiepval, išeina ant naudos anglams. Vyriausis anglų karės štabas praneša, kad pastaruoju laiku anglai sumušė vokiečius paimdami 200 jardų apkasų. Toje apilinkėje anglų kariūnėnė padarė pirmynžengą ant 300 jardų. Oficiališkame raporte sako: Musų kariūnėnė padarė žymią pirmynžengą pasilinkdama artyn į Bazentin le Petit 200 jardų. Priešas smarkiai bombardavo apilinkes tarpe

upių Somme ir Ancrė, teip-gi ir pozicijas Bethune. Musų artillerija leido smarkią ugnį ant priešų geležinkelio stoties.

KĄ VOKIEČIAI SAKO BERLYNAS.

I šiaurę nuo Somme, anglų armija smarkiai bombardavo musų pozicijas. Po kruvinos kovos durtuvais, mės visus atakus atmušėmė. Teip-gi sulaukėme anglus, kurie artinosi į Bazentin la Petit. Į šiaurę nuo Clery mės išmetėme francuzus iš apkasų, kuriuos buvo užėmę. Tuo pačiu žygiu atmušėm priešą, kuris atakavo Thiaumont ir Fleury.

BULGARAI VERŽIASI Į GREKIJĄ.

Londonas. Visą dieną bulgarų armija briausiasi Grekijon. Anglų kavalerijos patrolė kaskart stumia tolyn ir nieko neatšiužėdėm, visu smarkumu maršuoja. Bulgarų armija užėmė jau 50 kvadratinų mylių Macedonijoj ir savo vieną sparną iškišė į Arafano, užėmė Kovala apilinkes.

KAIZERIO SUNUS VOS PASPRUDO.

Paryžius. Kad bent kiek vokiečiams atsilaukus prieš francuzus ir anglus Somme apilinkėse, kaizeris su nauja divizija, kaip komendantą, pasiuntė ir savo antrą sunų Eitel Fredriką. Atvykęs frontan, Eitel tuojaus pakėlė ofensyvą prieš francuzus ir anglus, bet jo armija buvo sumušta. Kuomet francuzai su anglais pasekmingai atakavo vokiečių pozicijas, Eitel buvo Maurepas kaime. Po pasekmingo atako, francuzų kariūnėnė staiga puolė atakan ant Maurepas. Išgirdęs pirmus šūvius, Eitel kiek gyvas smuko iš Maurepas ir tas tik jį išgelbėjo. Jėgu nebutų užmuštas, tai būtų patekęs nelaisvėn, nes tame atake francuzai paėmė Maurepas.

TURKAI SUMUŠĖ RUSUS PERSIJOJ.

Berlynas. Turkų karės štabas praneša: Dešinys musų armijos sparnas atmušė rusus į rytus nuo Revandur. Mės vejamės rusus link Sandžulak Unsu. Kaukazo fronte mės užėmėm augštumas Kurkamiš, 17 mylių į pietryčius nuo Mush. Kairysis musų armijos sparnas teip-gi atmušė smarkias rusų atakas. Rusų laivynas bombardavo pakrantes Plotscha apilinkėje, bet nuostolių nepadarė.

RUSAI ATĖME BITLIS.

Petrogradas. Rusų ofensyvas prieš turkus Mažaj Azijoj pasididino. Turkai bandė kiek galint atsilaikyti prieš rusus ir neatiduoti Bitlis, vienok neįstengė, nes rusų smarkus bombardavimas privertė turkus pasitraukti. Atimti Bitlis rusams padėjo sumušimas turkų kariūnėnė apilinkėse

Mush ir Rachta. Turkai vigi frontu stengiasi atsipyrti prieš rusų pirmynžengą, bet veltui. Rusų artillerija skina turkus kaip dalgis žolę.

Iš Svietur

RUSŲ ARMIIJA SALONIKUOSE.

Atėnai. Rusų armija, kuri skubinosi į pagelbą talkininkams Balkanų fronte, jau Salonikuose. Pasirodičius rusų armijai Salonikuose, miesto gyventojai teip-gi ir kariūnėnė džiaugsmingai sveikino. Francuzų kareiviai giedojo Marsalietę ir šaukė: "Lai gyvuoją Rusija!" Manoma, kad rusų armija tuojaus bus pasiųsta karės frontan.

RUSIJA NORI TAIKOS.

Berlynas. Laikraštis "Frankfurter Zeitung" praneša, buk Rusija nori atsikiros taikos su Vokietija. Sako, kad Protopopov, Rusijos Dumos vice-pirmininkas, viešėjo Stokholme, kur kalbėjosi su Vokietijos pasiuntiniu Luciuose. Vokiečių pasiuntinui buk Protopopov išsireiškė ir ant kokių išlygų Rusija taikintųsi, bet vokiečiai nenorėjo. Tuo teip-gi taikintųsi tik ant tokių išlygų, kad dabartiniai frontai rytų ir vakarų liktų ribojais, kaip šiandien yra mušio linija. Rusų spauda labai pasipiktinus taja žinia.

APIE PARDAVIMĄ INDIJOS SALŲ.

Kopenhaga. Danijos parlamentas nubalsavo, kad tarpybų vedimas apie pardavimą Indijoj, jeigu nepalikti po kare, tai reikia užbaigti prieš naujus narių rinkimus į parlamentą.

SAUZUDYSTĖS IŠ PRIEŽASTIES BADO.

Londonas. Iš Genevos į "Daily Express" praneša, kad Vokietijoje siaučia badas. Dėlei stokos maisto tik per vieną mėnesį atėmė sau gyvastį 118 ypatų. Prieš karališką rumą Monachium'e, akys kariūnėnė, moteriškė, motina trijų vaikų, revolveriu persiėgė ant kptinės rado prisegę kortelę su parašu: "Jūsų karališkoji didenybė, penkė mane vaikus, aš jau negaliu". Ir daug atsitinka panašių atsitikimų.

SU BELAISVIAIS APSIEINA GERAI.

Daugiaus negu 5,000,000 nelaisvių yra visose kariaujančiose šalyse. Apie delaisvių padėjimą, sako Dr. John Mott, generališkas sekretorius tarptautinės komisijos, organizacijos "Young Mens Christian Association", kuris tik ką atvyko į New Yorką iš Kopenhagos garlaiviu "Oscar II". Dr. Mott buvo Rusijoj, kur apžiūrėjo nelaisvius. Sako, kad daugiausia nelaisvių turi Vokietija, 1,700,-

000. Sekantį Rusija, 1,500,000; paskai Austrija, 100,000 ir toliaus seka Francija, Italija, Anglija ir Turkija. Paskutiniu laiku Rusijoj nelaisvių skaičius žymiai pasididino į 400,000. Tik per vieną Kijavą perėjo 230,000.

"Oscar II" atvežė 600 pasazierių. Visi persiuntiniai ir pačta, išskyrus konsulių siuntinius, paėmė anglų valdžia Kirhwalyje.

AMERIKOS KONSULIS BUVO PAVOJUJE.

Venecija. Paskutiniu laiku, kada austrų lakunai atsilankė Italijoje ir atakavo Veneciją, bemaž ko nesunaikino Amerikos konsulio B. Harrey Carrol rumą. Bombos buvo numestos vos tik 30 jardų nuo konsulio rumų, kurios plysdamos pridirbo nemažai nuostolių.

NUSKENDO LAIVAS.

Paryžius. Didelis Italijos karės laivas "Leonardo de Vinci" užsidėgė ir nuskenkė. Gaisras prasidėjo virtuvėje. Kapitonas norėjo kuogreičiausiai priplaukti prie uosto Taranto, bet tuojaus ištiko eksplozija ir laivas parvirto ant šono. Manoma, kad galima jį bus išimti. "Leonard de Vinci" buvo padirbtas 1911 m. Sunkuturėjo 22,000 tonų, buvo 575/2 pėdų ilgio ir 91/4 pločio. Igulos atvežė 351 žmones. Turėjo dvi baterijas. Viena buvo apstayta 12-kos colinėmis kanuolėmis, o kita 18 col.

AMERIKA PERSERGSTI TURKIJĄ.

Konstantinopolis. Amerikos ambasadorius Konstantinopolyje šiomis dienomis apturėjo iš Washingtono notą, kurioje persergsti turkų valdžią, kad nesielgtų žiauriai su armenais Persijoje. Amerikos valdžia prašo vardan žmoniškumo, kad Turkija nekankintų armenų. Visų labiausiai persergsti Turkiją, kad ji nesielgtų daugiau panašiai, kaip elgėsi Mažajoj Azijoj.

VOKIETIJOJ NĖRA MESOS.

Berlynas. Vokiečių valdžia išdavė įsakymą netik dideliems miestams, bet ir visai šaliai, kad nuo šio laidko mėsos gavimui bus įvestos tam tikros kortos. Ukinkai, kurie pjaus gyvulius del mėsos, irgi turės elgtis sulyg valdžios nustatytų tiesų, pagal kurias leista kiekvienam žmogui išduoti nedaugiau kaip 250 gramų (apie pusę svaro) mėsos savaitėi.

AUGŠCIAUSIOJI RUSIJOS DUVANA VERDUNUI.

Petrogradas. Rusija pripažįsta, kad Verdunas šioje karėje užsitarnavo augščiausią dovaną už didvyriškumą, dėlto-gi speciališka delegacija iš Petrogrado važiuos į Verduną ir įteiks majorui, kaip miesto galvai, augščiausią dovaną Šv. Jurgio kryžį.

AUSTRAI RADO DIDELIUS TURTUS VIENUOLYNE.

Geneva. Speciališkos žinios iš Innsbrucko pareina, kad austrai užtiko didelius turtus vienuolių, kurie buvo paslėpti Dechano vienuolyne, netoli Cetinijos. Sakoma, kad vienuoliai paslėpė turtus užgirde, kad artinais austrų armija. Turtai ir brangenybės yra užslėpti nuo XIII amžiaus. Rasta daugybė auksinių kryžių ir kitokių daiktų, kurie buvo deimantais išgrazinti. Daug brangių apsiaustųvų (ploščių) ir kitokių brangumų. Visi tie turtai sveria apie keliatą milijonų svarų. Sakoma, kad austrus užvedė ant tų turtų tulas kaimietis.

NESUSIPRATIMAI VENGRIJOS SEIME.

Amsterdamas. Grafas Albert Alpony, vadas konstitucionalistų partijos, Vengrijos seime, su S. Ruškovski išnaujo pradėjo ataką valdžią link užrubežinių reikalų. Iki šiol Austro-Vengrijos užrubežinius reikalus vedė Vengrijos seimas per tam tikrą išrinktą komisiją. Dabar valdžia visai mažai atkreipia atydos ant tos komisijos.

IŠ SUVIENYTŲ VALSTIJŲ

SAVAZUDYSTĖ VIŠBUTYJE.

Chicago, Ill. Rymo-Katun. Ign. Tumazin, kurs buvo apsistojęs Sherman viešbutyje, anksti rytą puolė per langą nuo 6-to aukšto ir ant vietos užsimušė. Puldamas pataikė į vežimą, kuris rinko atmatas. Kuomet vežėjas prisiartinio prie savazudžio, tas jau buvo negyvas. Kambaryje kun. Tumazin rasta kortelė, kuri mato mai priklausė savazudžio gospadinei Mortai McCluskey, kuri teip pat turėjo kambarį tame viešbutyje. Kortelė gulėjo šale kanverto, ant kurio buvo antspauda: "Jackson Park d. 25 š. m." ir buvo adrestuotas: "Kambarys No. 644 viešbutis Sherman". Ant kortelės buvo parašyta sekančiai: "Niekio nelauk. Esu tvarkoje. Imk pirmutinį trukį. Paimk visu daiktus savo ir mano. Laukiu".

Morta McCluskey paaiškino sekančiai: "Kuomet kun. Tumazin l iko paliuotas iš savo parapijos Albany, Minn., buvo liuosas. Parapijonai, šv. Antano parapijos, buvo juomi užgandinti ir priežastis jo pasiliusavimo niekas nežino. Bunant mums St. Paul, jis tankiai lankėsi pas vyskupą. Atvažiavus mums čia, aš paskui nuvažiavau į Shelbyville, o kun. turėjo mane paskui parsitraukti." Dėžėje jo rasta du laikrodžiai: vyriškas ir moteriškas. Rasta 35 dol. pinigais. ir čekis 200 dol. ant vardo Mortos McCluskey. Savazu-

dys paėjo iš Austrijos. Turėjo 76 metus amžiaus.

JAUNAS ŽMOGŽUDYS.

Springfield, Ill. James Lane, penkių metų berniukas, žaidždamas kareivių sto vykloje nustatė šautuvą tie siok į savo motiną ir iššovė. Kulka pataikė į kaklą ir vargšė tuojaus mirė.

AREŠTAVO ITARIAMĄ PADEGIME AMUNICIJOS DIRBTUVIŲ.

Detroit, Mich. Slapta policija areštavo čia tulą Povylą Berlyčą, paeinantį iš Austrijos, kurį įtaria kaip nari priklausantį prie bandos padegėjų amunicijos dirbtuvių kaip Suvienytose Valstijose, teip ir Kanadoje. Sako, kad Berlyčas emė dalyvumą padegime amunicijos dirbtuvės ir sandėlio New Yorke.

TURĖS MAUDYTIS SU PANČEKOMIS.

Atlantic City. Direktorius maudyklių Bossert, pranešė, kad šimet pasibaigė sezonas besimaudantiems abiejų lyčių tik su trumpais, apdengiant nuogiasias kūno dalis kostiumais. Direktorius sako, kad tokia laisvė peržengia moralines tiesas. Taigi nuo 1 d. Birželio 1917 m. besimaudanti abiejų lyčių, apart kostiumų, turės vartoti ir pančekas, kad apdengus visą nuogą kūną.

MUŠIS AMERIKONŲ SU MEKSIKONAI.

Naco, Arizona. Apie šimtas šuvių tapo paleista ant rubežiaus, tarpe Suv. Val. ir Meksikos, netoli nuo miesto Naco. Meksikonai norėjo pereiti rubežių ir įsibraiuti į Suv. Val. teritoriją, bet amerikoni pastojė jiems kelią. Ištiko mušis, kuris tęsėsi trumpai, nes meksikonai turėjo pasitraukti palikdami vieną užmuštą ir vieną sužeistą, kurie nugabenta į ligonbutį Suv. Val. milicijos.

FILIPINŲ SALOS GAUS AUTONOMIJĄ.

Washington, D. C. Šiomis dienomis Suv. Valst. senatas nubalsavo 37 balsais prieš 22, priimant bilių link davimo autonomijos Filipinų saloms. Biliuje yra pažymėta, kad Suv. Valst. bile kada gali suteikti autonomiją, jeigu gyventojai Filipinų salų jausis, kad gali savim valdytis. Pirmas bilis apie davimą autonomijos buvo įneštas senatan keturi metai atgal. Prieš bilių balsavo visi republikonai ir vienas demokratas, senatorius Lane.

DAUGINASI RUKYTOJAI PAPIROŠŲ.

New York, N. Y. New Yorko papirosų dirbtuvės apskaito, kad bėgyje penkių mėnesių šių metų pardavta 8,754,200,000 papirosų.

Skaitlynė parodo, kad Suv. Valst. šimet daugiasu-rukoma papirusų, negu pereiniais metais. Pereiniais metais tos dirbtuvės papirusų bėgyje penki mėnesiai pardavė 6,333,000,000.

JIEŠKO BUDO APSISAU- GOJIMUI NUO PARALY- ZIAUS EPIDEMIJOS.

New York, N. Y. Garsus japonų gydytojas Dr. Hydeyo Noguchi, stengiasi iš-rasti būdą apsisauojimui nuo paralyžiaus epidemijos. Dr. Noguchi visą savo laiką pašvenčia bandymams. Bandymai daromi laboratorijoje Rockefellerio instituto, kur sykiu su Dr. Noguchi dirba ir visa eilė Amerikos žymesnių gydytojų. Visas lėšas padengia John D. Rockefelleris, kuris trokšta, kad būdas prieš paralyžių būtų iš-rastas, nežiūrint, kad ir mi-lijonai lėšuos.

UZPUOLĖ LAUKINĖ KATĖ.

Milwaukee, Wis. Vieti-nis municipališkas teisėjas Backus, sykiu su savo žmo-na ir ketvertu vaikų išva-žiavo automobilium pasiva-žinėti. Vaziuojant prie Ath-ens, Wis., juos užpuolė laukinė katė. Žvėris staiga šoko ant automobiliaus, bet pataikė į pirmutinį ratą ir teip smarkiai, kad persikė-lė galvą. Teisėjas Bockus parvėžė ją į Milwaukee ir padovanojo vienam kliu-bui. Žvėris sveria 50 svarų.

ATVEŽĖ AUKSO IŠ AFRIKOS.

Baltimore, Md. Anglų garlaivis "Susquehanna", uostą, atvežė aukso vertės trijų milijonų dolerių. Auksas tapo nuvežtas į gele-žinkelio stotį, keturiomis di-deliais vežimais, kuriuos saugojo policija ir visą eilę detektyvų. Aukso greitai laiku bus išsiųstas į Kana-dą. Garlaivis "Susquehan-na" atplaukė į Suv. Valst. iš vakarinės Afrikos.

JIEŠKO PASKOLOS AMERIKOJE.

Philadelphia, Pa. Anglų valdžia pradėjo stengtis, kad gautų paskolinti iš A-merikos dvidešimt milio-nų dolerių. Rusų valdžia teip-gi nori, kad Amerika paskolintų penkis dešimt milijonų dolerių. Pinigai, kurie būtų paskolinti Ang-lijai ir Rusijai, eitų paden-gymui lėšų Suv. Valstijoms už padirbimą reikalingų ka-rei įrankių.

VOKIEČIŲ ATSAKYMAS ANT NOTOS SUV. VALSTIJŲ.

Washington, D. C. Ant reikalavimo Suv. Val., vo-kiečių valdžia sutiko, kad būtų viešai paskelbtas atsakymas ant Suv. Valst. no-tos, kuri buvo nusiųsta pas-kutinį sykį į Berlyną apie nuskaudinimą "Lusitani-jos". Paskutinė nota į Ber-lyną buvo nusiųsta 6 mė-nesiai atgal, bet atsakymą vokiečių ambasadorius Ber-nstoff, įdavė Suv. Val. val-džiai vos tik dabar. Tame atsakyme vokiečių valdžia apgailestauja tiek daug žu-vusių amerikiečių su "Lusi-tanija". Aiškina, kad ne-buvo tai daryta su noru, bet "netikėtai" atsitiko. Vo-kiečių valdžia sutinka atmo-kėti nuostolius tiems, kurių

giminės tapo auka "Lusita-nijos". Skundai, kuriuos pa-davė kelios dešimtys ypatų, reikalaujami atlyginimo, siekia nuo 5,000 iki 10,000 dol.

GELEŽINKELIŲ STRAI- KAI GALI TUOJAUS KILTI.

Washington, D. C. Iš prie-žasties, kad kompanijos ge-ležinkelių nenori sutikti ant darbininkų reikalavimų, yra tikima, kad geležinke-lių straikas neišvengiamas, jeigu prezidentas Wilsonas nepasistengs pasidaruoti, kad išvengus tos baisios vi-sai šaliai šmėklos. Samuel Ros, prezidentas geležinke-lio kompanijos, Pennsylvan-ia linijos, įteikė laišką kon-ferencijai, kuriame rašo, kad jeigu darbininkai ne-sutiks su jų statomomis iš-lygomis, tai laj eina strai-kan, nes kompanijos jokių būdu negali nusileisti. De-legatai geležinkelių darbi-ninkų unijų, kurie iki šiol buvo Washington, išvaži-nėjo, kad pranešti darbinin-kams apie nesutikimą. Pa-siliko Washington, tik 24 delegatai. Geležinkelių kom-panijos nenori nusileisti darbininkams, nes perma-to, kad turės daug nuosto-lių. Sulyg kompanijos ap-skaitliavimų, jeigu sutiktų su darbininkų reikalavimais, turėtų išlaidų nuo \$200,000-000 iki 300,000,000. Pasiro-dius tokiame deficitui kom-panijos turėtų bankrutuoti. Praslinkus kelioms die-noms, pasirodys rezultatas: straikas, arba jeigu strai-ko nedaleis, tai valdžia visus geležinkelius paims savo kontrolėn.

IVAIRIOS ŽINIOS

Toledo, O. Minia apie iš 200 žmonių užpuolė gy-venimą C. McDonoldo ir iš-vilkę jį laukan norėjo lin-čiuoti už įžeidimą 13 metų mergaitės. Kol policija su-teikė pagalbą užpultamjam, jis buvo skaudžiai apkultas.

Occoquan, Virginia. Gaisras sunaikino visą šitą miestelį, kuris nuostoliuose apskaitomas ant 250,000 dol Occoquan buvo skaitomas istorišku miesteliu, kuria-me savo laikuose gyveno Jurgis Washingtonas.

Berlyn, Vokietija. Vo-kiškas submarinas "Deut-schland", kurs laimingai su-grįžo Vokietijon iš "Suvie-nytų Valstijų, rengiasi an-tron kelionėn į Ameriką su daugiau tavorų.

Charles City, Iowa. Nuo kibirkšties iš cilindrio kamino užsidegė naftos re-zervoras, kas pagimdė eks-plioziją. Prie eksplozijos žuvo 4 darbininkai.

Baltimore, Md. Ori-ginališkas laiškas pirmojo prez. Suv. Valstijų Jurgio Washingtono, rašytas Suv. Valst. katalikams, kurs bu-vo laikomas geležinėj šėpu-kėj po cimborija vietinėj katedroj, šiomis dienomis tapo kasžinkeno pavogtas. Vagilius dar nesugautas.

New York, N. Y. Į čia atplaukė angliškas laivas "Baltic", kurio kapitonas apreiškia, kad antrasis vo-kiečių submarinas "Bre-men" tapo anglų patrolinių laivų sugautas kelionėje į Ameriką ir paimtas nelai-svėn. Iš įgulos žuvo 2 žmo-nės.

San Francisco, Cal. Au-gščiausias teismas išnešė

tris apkaltinimus prieš Dr. Newi Newo New, kurs pat-save apšaukė vyskupų nau-jos Newthot bažnyčios, ku-rią pats suorganizavo. Kal-tinamas už rašinėjamą mo-terims netinkamų laiškų.

Largo, Flo. M. C. Kni-ght, kasierius vienos iš vie-tinių bankų, nusišovė, pali-kdamas laišką savo pačiai, kur pasiaiškina, kad nusi-žudo todėl, kad tikisi būti prašalintu iš darbo.

Chicago, Ill. Šv. Luko ligonbutyje nusišovė pini-guočius H. J. Furber. Prie-žastis sauzudystės, ilga li-są, dėlei kurios ligonbutyje prabuvo kelis metus. Turto paliko 6 milijonus dolerių.

Medora, Ind. Į vietinę banką įpuolė apsimaskavęs plėšikas, nušovė kasieriaus asistentę ir pasigriebęs \$5,000, išbėgo ir pasislėpė ku-kuruzų laukuose.

Peoria, Ill. Čia numirė Peorijos arcidieciijos ant-vyskupas J. L. Spalding, gi-mimu airis. Sirgo tik dvi savaites. Buvo tai vienas iš seniausių katalikiškų dvas-iškių Amerikoje. Turėjo 76 metus amžiaus.

Baltimore, Md. Sveika-tos departamentas prisakė uždaryti visas "sunday school" mokyklas ir bažny-čias, kuriose buvo laikomos vaikams pamaldos, idant užkirsti kelią čia apsierei-škusiai epidemijai vaikų pa-ralyžiaus.

Brownston, Ind. Čia suimtas 16 metų vaikėzas, kurs Medoroj apvogė State Banką ir nušovė kasieriaus asistentę. Prie savo darbo nenaudėlis prisipažino.

Evansville, Ind. Ši mie-stelį aplankė ciklonas su debesų plyšimu. Veik pusė miestelio liko apgriuvusi. Nuostoliai apskaitoma tuk-stančių dolerių.

Varna, Bulgarijoj. Ru-sų hidroplanas atlėkęs ties fortaiš numetė kelias bom-bas. Keli triobėsiai sude-ginti, hidroplanas nukėlė savo keliais be jokių kliu-čių.

Mexico City, Mex. Čia atvykę nariai Villos plėši-ky bandos, pardavinėja au-tomobilium, drukuojamas mašinukes ir daugel kitokių dalykų, kurie yra padirbti Suvienytose Valstijose. Su-prantama, kad tai yra tie dalykai paimti nuo apiplėš-tų trukių.

Wellsbaro, Pa. Du su-augę vyriškiai ir du vaikai, vaziuojanti automobilium, įvažiavo į Tioga upę ir visi prigėrė.

Kalamazoo, Mich. Au-tomobilium lenktynėse, ku-rios čia atsiuvo, du žmo-nės užsimušė, o keliolika susižeidė, nekurie iš jų mir-tinai.

Berlynas, Vokietija. Valdžios paskelbta, kad vi-si Francuzijos suimtiniai, kaip kareiviai teip ir civi-liai, turi būti nubausti pir-miau negu karę pasibaigs. Egzekucija prasidės su 1 d. Rugšėjo šių metų.

Chihuahua City, Mex. Garsaus plėšiko Villa ka-riumenė užėmė miestelį Satevo, 50 mylių nuo Chi-huahua, kuriame įvedė sa-vo tvarką.

Rymas, Venecijoj, ru-mas Pallazo di Venezia, ku-rį popiežius Klementas VIII buvo dovanojęs Austrijos ciesoriui, šiomis dienomis Italijos valdžios tapo kon-fiskuotas.

New York, N. Y. 4000 darbininkų dirbančių 200 fabrikuose prie "rėnkočių" dirbimo, rengiasi išeiti iš strai-ką.

Londonas, Anglija. Val-diškai pranešta Vokietijai, kad nuo pusės Rugpjūčio mėnesio šių metų, visi an-gliški pirklybos laivai tapo apginkluoti ir jie sutikę ju-rėse vokiečių laivus, stos į kovą.

Neapolis, Italija. Iš Ne-apolio uosto liko išleistas Amerikos garlaivis "Mar-querite", kuris buvo laiky-tas tame uoste nuo pusės Liepos mėnesio šių metų. Sulaikytas buvo dėl to, kad vežė kontrabandą.

Berlynas, Vokietija. Du dideli vokiečių prekybos submarinai rengiasi atplau-kti į Ameriką. Tokią žinią gavo "Central News" iš Haagos.

Barcelona. Portugalijos karės ministeris Narton Mattos, apreiškė, kad Por-tugalija neužligo ims daly-vumą šioje karėje, tai yra: siųs savo kariumenę pagel-bon talkininkams.

Berlynas, Vokietija. Vo-kiečių submarinas nuskandino Ispanijos laivą "Pagas-cari". Įgula išgelbėta. "Pa-gassari" turėjo 3,287 tonų.

Londonas, Anglija. Per praeitus metus anglų val-džia išleido 10,000,000 dol. ant marmolado kareiviams.

Neapolis, Italija. Lloyd praneša, kad du italų laivai "Eria" ir "Dea" tapo nus-kandinti jurėse.

Caire, Ill. Čia buvo jaučiamas silpnas žemės drebėjimas. Nuostolių ne-padarėta. Tuo sykiu buvo jaučiamas žemės drebėji-mas ir Fayville ir The-bes.

Vienna, Austrija. Gene-rolas Riedla, kurs vadovavo austrų armija prieš italus, valdžios tapo visiškai atsta-tytas už atidavimą italams Goritzijos.

Nuo Ameland salos pra-neša, kad ten buvo girdė-tis didelis kanuolių šaudy-mas. Manoma, kad šiaurės jurėse buvo smarkus laivy-nų mušis.

Berlynas, Vokietija. Holandijos garlaiviai "Ryn-dam" ir "Frednic" tapo an-glių sulaikyti ir nuo jų pa-imta visą pactą siunčiamą į Suv. Val. Siuntinius ir lai-škus anglų valdžia paėmė perencuruoti.

Berlynas, Vokietija. Privatiškos telegramos pra-neša, kad vokiškas subma-rinas "Deutschland", kuris neseniai apėjo Baltimore, Md. jau atplaukė į Bremen uostą. Valdžiai vienok dar nepatvirtinta.

New York, N. Y. Sulyg žinių gautų iš Haagos, "Central News", praneša-ma, kad Vokietija siunčia į Suvienytas Valstijas dar du submarinus.

Rymas, Italija. Grafas Salis likosi paskirtas anglų pasiuntiniu į Vatikaną į vie-tą buvusio Sir Henry Ho-wardo.

Berlynas, Vokietija. Su lyg oficialškai paskelbtų žinių iš Berlyno, pasirodo, kad per Liepos mėnesį vo-kiečių submarinai nuskandi-no talkininkų laivų, kurie turėjo 103,000 tonų sva-rumo.

Barcelona. Majoras Narton Mattos, Portugalis

jos karės ministeris prane-ša, kad Portugalija prisi-rėngusi stoti į karę talti-ninkų pusėn.

A. L. T. Sądoros Seimas.

A. L. T. SANDAROS SEIMAS.

Tautininkų sriovei kuone aštuoni mėnesiai atgal su-siriusi organizuotą kuną — Amerikos Lietuvių Tau-tinę Sandarą ir tokiu būdu pradėjus savo naują, labiau sudėtiną gyvenimą, iškil-o daugelis naujų klausimų ir reikalų, kurių Philadelphi-jos organizatyvis suvažiavi-mas 1 d. Sausio 1916 m. ne-galėjo atspėti. Atsirado, to-dėl, dabar prieš mus srio-vės visuomenę dalykų, ku-riuos reikia aptarti ir sut-varkyti; yra klausimų, ku-riuos reikia išrišti; yra principų, kuriuos galutinai reikia nustatyti. Tie visi rei-kalai palyti netik mūsų srio-vės žmonių, bet podraug ir mūsų organizacijos — ALT. Sandaros. Pastarosios gal ir labiausiai, jei atimsime, jog Sandarai stokuojant tvirtų ir pastovių įstatų, jos plėtojimosi apsiereiskia daug svyravimų ir truku-mų.

Dėlei tų visų priežasčių, kad nustačius tautininkų sriovės poziciją ir, kad sut-varkius ALT. Sandaros plė-tojimąsi bei augimą, šiūomi yra kviečiamai į Brooklyną, N. Y. 19, 20 ir 21 d. Spalio Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Seimas.

Seime bus svarstomi rei-kalai, palytinti Sandaros or-ganizacijos, k. a.: galutinas konstitucijos bei įstatų pri-ėsimas, Sandaros politikos nustatymas, Sandaros vei-dkimo būdo apsprendimas, pagaliau — Sandaros vei-kimo dirvos apribojimas. Šale to, atskyriose sesijose, seime bus apsparstyti ir ki-ti tautininkų sriovės reika-lai, k. a.: Gelbėjimo bei Au-tonomijos Fondų reiklai, tautininkų spaudos klau-simai ir tt. Pasitarus su mu-sų Fondų bei Spaudos Drau-gijos valdybomis, atradome, jog tų organizacijų reika-lams galima bus užleisti vie-ną vietą, ar, jei reiks, ir daugiau, iš skiriamos seimui laiko. Apie laiko paskirsty-mą tarpe paminėtų mūsų organizacijų ir apie kitas seimo smulkmenas, sutarti-nai praneš kiek vėliaus pa-minėtų organizacijų valdy-bos.

ALT. Sandaros sesijose galės imti dalyvumą tik-tai Sandaros kuopų delegatai, kurie, pagal Philadelphijos suvažiavimo nustatymą, yra renkami po du nuo kuopų iki 100 narių ir po vieną nuo kuopų virš 100 narių. Svečiai galės turėti pata-riamąjį balsą.

Subruskite, todėl broliai tautininkai, ruoškitės prie Seimo. Kur nėra dar ALT. Sandaros kuopų, pasisteng-kite jas suorganizuoti, kur-jos neskaitlingos, pasidar-buokite jų narių skaitliaus pakėlimui, kad tokiu būdu, per savo delegatus kuoska-tingiausiai galėtumėte im-ti seime dalyvavimą. Neuz-mirskite tečiaus, kad tik-tai Sandaros Centre užregist-ruotų kuopų mandatai bus pripažinti už tikruosius. Organizuojant, todėl nau-jas kuopas, stengkitės kuog-reičiausiai juos užregist-ruoti Centre, kad tokiu bū-du išvengus keblumų bei nesusipratimų.

Su pagarba,
ALT. Sandaros Valdyba.
R. Karuza, Pirm.

DARBAS IR PRAMONĖ

Užrubežinė pirklyba A-merikoje. Kaip didelė užru-bežio pirklyba šiuosmet bu-gimo užsakymo už \$11,000,-000. Mašinos užsakyta dau-giausia reikalingos valdiš-kuose Japonijos fabrikuose mieste Yavata. Žinoma yra, kad Japonijos valdžia pas-kyrė \$20,000,000 įtaisymui savo naujų fabrių, amuni-cijos išdirbimui. Dėlto Ja-ponijos valdžia atsiuntė sa-vo agentus į Ameriką, kad padarytų kontraktus su at-sakančiomis firmomis, ku-rias padirbtų reikalaujamas mašinas. Šitie milžiniški Ja-ponijos užsakymai, suteikia užsiėmimą tukstančiams darbininkų plieno fabrikuo-se, Amerikoje.

Išvežimas užrubežin pro-dukty ir fabrių išdirbinių pasiekia \$4,345,000,000, kuomet Amerikon pargabenta įvairių tavorų už \$2,180,000,000. Skaitlynės yra tik už 11 mėnesių. Kad geriaus suprastį didžiūmą išgaben-tų į užrubežius plieninių iš-dirbinių, užteks pažymėti, kad pereiniais metais tokių išdirbinių išgabenta už \$226,000,000, kuomet šiais metais išgabenta už \$618,000,000. Sovinių pernai už-rubežin išgabenta už 41,000,000, šiais-gi metais už \$473,000,000. Teipgi išgabenimas automobilių, bovelnos, alie-jaus, vario, zinko, misingo ir kitokių tavorų, šiais me-tais yra milžiniškai dides-niu negu pereiniais metais kad buvo. Didžiausiais išga-benimais šiuosmet buvo cu-kraus, gumo ir kitokia me-dega, pavaduojanti cukrų ir gumą, teipgi neišdirbta me-dvilnė, šilkvilnė, vaistai ir hemiškoji medega.

Dėlei milžiniško išgaben-i-mo užrubežin įvairių tavo-rų, Amerikos fabriai turė-jo milijonines įeigas ir mi-lžinišką pelną, o bankų finan-sai pasididino veik dvigu-bai, negu jie buvo pernai.

Pramonė automobilių iš-dirbystėje. Kaip didelė pra-monė yra automobilių iš-dirbystėje, Suvienytose Val-tijose ir kaip daug auto-mobilių yra vartojama, pa-rodys mums šitokia statis-tika: Ant kiekvienos my-lios kaimų kelio, parsieina vienas automobilis. Yra tai patikrintas apskaitlia-vimas. Nevada valstijoj pa-rsieina vienas automobilis ant šešių mylių, tai nedaug; bet užtaigi valstijoj New Jersey ant kiekvienos my-lios kelio, parsieina 6 au-tomobilai.

Statistika parodo, kad ant 44 žmonių, Suvienyto-se Valstijose parsieina vie-nas automobilis. Mažiausia automobilis yra valstijoj Alabama, nes ant kiekvieno 199 žmonių priskaitoma tik vienas automobilis. Valsti-joj Iowa vienas automobi-lis parsieina ant 16 žmonių. Visose Suvienytose Valsti-jose, 1915 m. sumokėta už automobilių laisnius \$18,245,713. Iš tos sumos valdžia paskyrė 90 nuošimtį page-rinimui vieškelį. Abelnos įeigos už automobilių lai-snius uždengia 70 nuošimtį visų išlaidų, kokios yra iš-leidžiama kelių taisymsams, kuomet prieš 10 metų, to-kios įeigos nepadengdavo trisdešimtos dalies vieno nuošimčio visų išėigų, ko-kias valdžia turėjo panešti prie kelių taisyms. Neku-riose valstijose reikalauja-ma padidinti baudas au-tomobilų savininkams už per-žengimą tiesų, ir tas baudas priskirti prie išlaidų, kokios reikalingos kelių pagerini-mams.

Japonijos dideli užsaky-mai. Firmos Pittsburgo, ga-vo didelius užsakymus iš Ja-ponijos, padirbti daug ra-

šinių, kurių vertė pasiekia su-mą \$20,000,000. Neseniai pradėta darbas prie užbai-gimo užsakymo už \$11,000,-000. Mašinos užsakyta dau-giausia reikalingos valdiš-kuose Japonijos fabrikuose mieste Yavata. Žinoma yra, kad Japonijos valdžia pas-kyrė \$20,000,000 įtaisymui savo naujų fabrių, amuni-cijos išdirbimui. Dėlto Ja-ponijos valdžia atsiuntė sa-vo agentus į Ameriką, kad padarytų kontraktus su at-sakančiomis firmomis, ku-rias padirbtų reikalaujamas mašinas. Šitie milžiniški Ja-ponijos užsakymai, suteikia užsiėmimą tukstančiams darbininkų plieno fabrikuo-se, Amerikoje.

Šiūmetinis derlius yra menkas. Ant kiek šiais metais skamba "geri lai-kai" Amerikos pramonėje ir fabrių dirvoje, ant tiek blogai atsiliepia Amerikos ukininkystės dirvoje, javų derliaus nemunkas. Derlius Suvienytose Valstijose, šiais metais yra daug menkesnis negu iš pavasario buvo tikė-tasi, nes pagal agrikultūros žinias, šiais metais bus su-rinkta grūdų apie 1000,000,000 bušelių mažiau negu pereiniais metais. Pagal rapor-tus ukininkystės departa-mento, didžiausius vasarinių ir žieminių javų neužderėj-imas šiais metais yra šiaur-vakarinės valstijose, kur viskas prapuolė. Neuzderė-jimas kukuruzų ir avių yra labai didelis. Rugių ir mie-žių derlius bus daug mažes-nis negu tikėtasi prieš mė-nesį laiko. Galiausis valdiš-kas raportas paskelbia, kad šiuosmet javų bus surinkta 199,000,000 bušelių. Skaitly-nė sutinka su agrikultūros departamento raportu, kurs buvo paskelbtas prieš kelias savaites. Privatiškos statis-tikos dar prieš mėnesį skel-bė, kad javų bus surinkta 270,000,000 bušelių, bet da-bar pasirodo, kad derlius bus mažesniu ant 71,000,000 bušelių, o už pernykščius metus mažiau 185,000,000 bušelių.

Neužderėjimo priežastis. Sausumas vasaros ir dideli karščiai, sudžiovino pasė-tus grūdus, neleidžiant jiems išleisti diegus ir šak-nis, yra priežastis neužde-rėjimų. Jeigu kur javai bu-vo pasėti ir drėgnoje žemė-jie ir turėjo progą sudygti, tai vėliaus užstoje karščiai ir didelės sausumos, nusvi-lino prieš laiką augančias javus ir tų grūdai likosi menkučiai. Daugelyje vietų šiaurvakarinės valstijose, derlius buvo teip menkas, kad neužsimokėjo juos nup-jauti. Surinkimas grūdų valstijose: N. Dakota, S. Da-kota ir Minnesota, yra tik skaitliu 135,000,000 buše-lių, kuomet prieš mėnesį dar tikėtasi surinkti 203,000,000 bušelių. Pereiniais metais tose valstijose su-rinkta 289,000,000 bušelių. Washingtono valstijoje, ku-ri yra priskaitoma prie der-lingųjų valstijų, tikimasi surinkti šiais metais 17,000,000 bušelių grūdų. Mėnesis atgal Minnesotos valstijoj tikėtasi 61,000,000; N. Da-kotoj 90,000,000 ir S. Dako-toj 52,000,000. Vienok da-bar pasirodė, kad Minneso-ta duos tikėtai 39,000,000, N. Dakota 68,000,000 ir S. Da-kota 27,500,000 bušelių. Iš tos priežasties laukiama ne-apsakomos brangenybės val-gio produkty.

Iš Lietuvos Gyvenimo

LIETUVOS

Zinios per belaisvius. Jau esame rašę, kad Juozas Rimša, dailininko brolis, gyvenęs vokiečių nelaisvėje, sušizino ir su namiškiais ir su amerikiečiais. Dabar jis tarp kitko rašo savo broliui: "Tė namų rašo, kad jau viską pasėję. Rugiai ir kviečiai gerai išrodo. Tikimasi gero derliaus. Norėję man ko nors atsiųsti, bet pačtas nepriėmęs. (Anksčiau kelis siuntinius, kaip brolis sako, jis iš namų yra gavęs. Red.). Asulevičius sveikas, tik susirūpinęs, nes nežino kame jo šeima. Jei žinai, parašyk. Marė Valaitytė su grįžusi ir gyvenanti pas tėvus. Lauras Kriauciūnas rašė esąs sveikas ir labai norįs sužinoti apie savo vaikus. Maikauskiai teipat susirūpinę dėl savo vaikų. Bliudžiai sveiki, gyvi ir klausė, kame jų sunus daktaras su šeima. Sveika ir Elena Kačergienė. Seniai Aglinskiai gyvena mano namuose, sveiki. Rašo, kad miręs mūsų rimorius Račkauskis ir mūsų Kaminskio sunus Jonas. Žmona rašė, kad Geruliai nesunaikinti, Juodišiai esą gyvi ir sveiki. Mano švogerio Ambrazevičiaus šeima, rašo, esanti sveika. Sesers Mačienės gimę sunus auga gerai. Kužavas nori sužinoti, kame daktaras Bludžius ir jo šeima. Rašiau Vyduonui. Žada atvažiuoti. Bene galės jis mane kaip nors iš nelaisvės paluosuoti.

Kupiškis. Dabar Petrapilyj gyvenęs Jonas Angulis gavo iš savo broliuono Jono, kuris yra vokiečių nelaisvėje (Biutovo mieste), laišką. Tarp kitko laiške rašoma: Kupiškį nieks nesudegė. Raciūpėnų sodžius teipat esąs nesunaikintas. Kupiškį pačto nėra, bet aš iš namų gavau jau 2 laiškus. Kokiais keliais jie atsiūčia, nežinau. Aš jiems taip pat parašysiu."

Biržai. Pasitraukus iš čia rusams, miestelį smagiai apšaudė. Keleri namai apdegė, bet apskritai miestelis išliko sveikas. Biržų parapijoje sudegino arba apdegino šiuos kaimus: Druseikius, Braškius, Medeikius, Kербalius, Paberžę, Latvelius, Juodžionis, Spalviškius, Kiškonis, ir Vaitrunas. Buvusieji čia pasauliniai inteligentai išbėgiojo. Vartotojų Draugijos prekės išplėtos, išnešotos; draugija iki šiol neatnaujinta. Dvikelas mokyklos muros namus yra užėmusi vietinė komendatura. Atidaryta liaudies mokykla, kurią vaikų lanko kokios 50 berniukų ir mergaičių. Įsitaisyta kelios arbatinės. Buvusios čia draugijos dar neatgijo.

Pasvalys. Patsai miestelis sulyginant su kitais, nedaug nuo ugnies tenkentėjo. Sudegė dviejų gyvenimų Traicmano namai ir keleri namai Kapų gatvėje. Buvo rusų sudegintu du tiltai per Lėvenį ir per Svalią, bet vokiečių kariūnė pastatė jau naujus tiltus. Labiausiai išdeginti yra kaimai po mušais, kaip Sendriunai, veik visai išdeginti Migonys, kiek Šimonys ir Rajunai. Žmonų upas neblogas, jau apsiropo su naujomis gyvenimo sąlygomis. Jau vi-

gus, juos perka pigiau už nuskirtas kainas pačiame Pasvalyje, arba daugelis gabenai Panevėžį. Buvusioji čia mykyla gyvuoja jau iš rudens. Po Kalėdų buvo mokinių tėvų susirinkimas. Komitetas iš penkių žmonių rūpinasi mokyklos laikymu.

Krėtinė. Šito nedidelio miestelio rusų kariūnė ilgai nenorėjo atiduoti ir, vieną kartą iš jo pasitraukę, vėl bandė jį paimti. Todėl miestelį smagiai apšaudė, apdraskė ir kiek apdegino. Bažnyčia ir klebonija pasiliko sveikos. Parapijoje yra keli apdeginti kaimai. Čia klebonauja kunigas Vilksa. Perėjus audrai klebonas pradėjo rūpintis vietinių gyventojų reikalais. Placiami miestelyje yra įsteigę dvi mokyklias. Kunigas buvo sumanęs ir kitose parapijos vietose įtaisyti mokyklų, bet nesurado mokytojų. Yra atdaryta mokykla Papvyščių apskrityje, kur vaikus mokina lietuviškai ir lenkiškai.

Vabalnikai. Pasitraukiant rusų kariūnė, čia per aštuonias dienas buvo didelių mušių, todėl veik visos miestelis yra išdegę: visai neišdeginta Biržų ir Skapišgio gatvės ir miestelio vidurys; išliko keleri namai, važiuojant keliu į Pasvalį, Bažnyčios bokštai ir stogas buvo nudažyti, bažnyčia tuo tarpu šiaudais apdegtas. Smarkiai išdeginti šie kaimai: Strazdžiai, Ničiūnai, Cipėnai, Remeikai, Uoginys ir pusė Zizonių kaimo. Blaivybės draugijos arbatinė ir vartotojų draugijos krautuvė sudegė. Arbatinė jau atidaryta namelyje prieš kleboniją. Mokykla atidaryta, vaikų lankosi apie 40 berniukų ir mergaičių. Įtaisyta teip pat ir Čipėnuose rengiamoji pradžios mokykla. Daug kur kitur įtaisyti mokykloms nesurado nei lėšų, nei mokytojų. Nėra, kas tinkamai dirba. Kunigas Lalys įtaisė Antašavos parapijoje daugybę mokyklų.

Meškučiai — Lygumai. Tas kampas nuo karės ugnies, palyginti, mažiau tenkentėjęs. Stambių mušių čia nėra buvę, tik du kartu žygiavo pro čia didžiulės kariaujančiųjų valstybių armijos: nuo šaudymų nukentėjo tik atskirti žmonės, pakliuvę į ugnį, ir viena kita trioba. Pabėgėlių teip pat nedaug. Delto čia kiek greičiau susitvarkė ir patsi gyvenimas. Pažymėtinas čia ypač mokyklų išsiplėtimas. Seniau tame ruože buvo 4 mokyklos: Meškučiuose, Serėkiuose ir Lygumuose — vyriausybės, ir Naisiuose — privatinė gr. Zubovo. Gi dabar tame rajone jų skaičius 6: Meškučiuose, Nerakumuose, Serėkiuose, Bitaičiuose, Lygumuose ir Alekaičiuose. Visi mokytojai bent 4 klasių cenzu. Pašalpos mokyklos iš niekur negauna, mokytojai algą su moka tėvai — po 1 r. 50 kap. kas mėno nuo mokinio.

Papilė. Mums rašo: tai buvo vienas gražiausiųjų paviečio miestelių. Nuo karės ugnies išliko jo kokia trečia dalis. Nudėgusi gele-

zinkelio stotis ir jos rajonas, teip pat patsai miestelio vidurys. Išlikę valstiaus, ligoninės, bažnyčios namai. Pati bažnyčia buvo smarkiai aptrankyta, dabar jau sutaisyta. Iš aplinkinių kaimų sudegė Rimošiai, Grižiai, Kelniskiai, Purviai Gumbakiai, Biliuniškis, Krakliai, Čiuiniai, Rudikių dviras, Pelkelė, Gamėnai, Šiliskiai, Žiliai. Laukai iš rudens beveik visų apėsti, tik žemė karpi reikiant neįdirba dėl arklų stokos ir karės žygių. Pačiame miestelyje iš 3000 su viršum gyventojų, teliko tikait keli šimtai, jų skaičiuje tik viena žydų šeima. Miestelėnų ir artimesnių kaimų vaikams įsteigta lietuviška mokykla senajame mokyklos bute. Prie mokyklos įtaisyta neturtėlių, pavargėlių, ir pabėgėlių vaikams prieglauda. Čia pat gauna maisto ir suaugusieji pavargėliai.

Jonas Augštuolis.

Šiauliai, dar neteip seniai žydimis Lietuvos miestais dabar pavirto vokiečių karės stovykla.

Gyvenimas Šiauliuose, anot "R. SI". eina šitip: sugriautas, sudegintas ir sunaikintas Šiaulių miestas, rusų kariūnė iš jo išeinant, dabar vėl naujai atstatytas.

Miestą atnaujinus vokiečių karės valdžia ir Vokietijos turtovaliai, ant sudegintų atstatyti naujus puikius šiu Šiaulių ugnivietės pamatus.

Pirmųjų gyventojų Šiauliuose esą labai mažai. Daug pasilikusiųjų vokiečiai išsiuntė. Dauguma gyventojų patį išbėgiojo Lietuvos gilumon bijodami, kad neatsieitų matyti antro tokio miesto degimo ir griuvimo baisenybių.

Šiauliuose daugybė kariūnėnų, iš kur priešininkas jų gali, jeigu nori, pasiūsti tan arba kitan frontan, reikalui atsiėjus.

Du karės lauko geležinias — su Bauske, antras keliu jungia Šiaulius: vienas per Joniškį — su Mintauja. Visas miestas aprūpintas maistu.

Čia vyriausias benzino sandėlis, aprūpinęs automobilinę ir lekiuojančią kariūnėnę, veikiančią pas Dvinską.

Lygiai kaip fronte ir Šiauliuose kariūnėnė ima stigti valgomųjų produktų — duonos ir mėsos.

Kaunas. Apsilinkėse, upės Nemune ir Vileikoje vokiečių valdžia uždraudė visiškai civiliškiems žmonėms žuvalti. Pagautas žmogus žuvažiant, buna aštriai nušautas.

Sakoma, kad kai kuriems civiliškiems bus galima žuvalti vien tiems, kurie turės nuo vokiečių valdžios tam tikrą daleidimą.

Mat, Vokietijai stoka maisto ypač kareivijai, tai gal mano tą stoką užlopinant nors žuvis, nes uždraudimas palyti vien civiliškus žmones. Kuriems gi valdžia daleis žuvalti, tai gal ne kitą, kaip tik užmokant tam tikrą mokestį.

Jeigu valdžia uždraudė žuvalti civiliškiems žmonėms Nemune ir Vileikoje, tai gal buti nepalėis užmirštį ir kitas Lietuvos upes.

Suvalkai. Teismas pasmerkė ukinką Joną Kašinską už pasipriešinimą

valdžiai, prie ko prisikaitoma, kad Kašinskas prikaltinėjė kitus ukinkus nelieisti vaikų ir vokiečių valdžios įrengtas mokyklas. Pasmerkė jis trims mėnesiams ir kalėjimui ir 100 markių pinigines baudas. Apart pasmerkimo, teisėjas, po perskaitymui nusprendimo, išbarė Kašinską, primindamas jam, kad jis neturįs mažiausio supratimo apie mokslą ir vokiečių valdžios gerumą, kurs teikiamas gyventojams vokiečių užimtuose kraštuose Rusijos imperijos.

RUSIJOJE

Jaroslavis. Pabėgėlių lietuvių čia geras burys. Yra ir Lietuvių Komiteto skyrius, bet nedaugeliui ašarų jis nušluostė ir nušluostė. Atėjęs Komitetan pabėgėlis negauna tikros paguodos, bet dar labiau jo skaudančia širdį įžeidžia visoki Komiteto "ponai", o ypač "poneliai" raštininkėliai, kurie seniau už penkrubę "grazmolydavo" ištisą mėnesį su praplikusiomis alkunėmis kurio nors valstiaus supelėjusiojo raštinė, o šiandien įgiję šiek tiek galės ir norėdami eiti visos "panstvos" pėdomis, bereikalingai kankina ir be to nuvargusius žmones. Ateina žmonelės Komitetan, laukia kelias valandas ir tik galų-gale jam pasako, kad šiandien jie nieko negaus. Ateikit girdi, ketvirtadienį, tada pažiūrėsim. Šiandien esą nutarta nieko nebeduoti ir jam uždaroma Komitetas. Teip žmonės, kits net kelis varstus atėjęs, skirstosi nieko negavę ir laukia to ketvirtadienio. Bet ir už tai iš širdies padėkos žodį jiems tartų, bet tik tas ketvirtadienis būtų paskutinis. Tėka mat, ir kelis ketvirtadienius Komiteto priemonė pasitrinti ir, nieko nepesų, keliauti namon. Eina sau toks žmogelis ir mąsto: "Geriau Lietuvoj būčiau palydėjęs savo kaulus, o ne čia kęsti paniekinimas klupčioti prieš tuos kurie dalina ne iš savo kišenius ir dėkot už trupinius, nes geraiji kąsnį kasžin kas prarįja".

Bet tuos raštininkėlius meskim į šalį, jie menko mokslo, gal net ir tanta, kad visi žmonės, kaip prastas artojas, teip ir ponas aukšutas, yra lygus.

Teip tatau neša ant savo sprando didžiausią vargą tie žmonės, kurie Lietuvoj prakitą liejo, anksti rytą prikeldami saulę ir velų varą nulydėdami ją į kapus, ir kurie, atsidurę čia, svetimame krašte, nedrįsta pakelti savo balso ir kenčia tyliai. Bet ateis laikas, kada jis pasakys: "Gana jungą nešti".

ANGLIJOJ.

Londonas. Liepos 9d. pribuvo pas mus svečias iš Skotijos Lietuvių Komiteto įgaliotinis J. Širmulis. Laikė prakalbą. Trumpai prakalbėjo apie moterių reikalus ir pagalios išreiškė džiaugsmą, kad Londono moteris turi savo pašelpinę drąją šv. Onos. Paskui kalbėjo apie karę ir apie Lietuvos nuteriojimą. Jo kalba žmonėms patiko ir pabaigoj žmonės gausiai plojo delnais. Svečias nemanė rinkti aukų, bet žmonės sutiko, kad svečias pereitų per stubas. Antru atvėju kalbėjo apie Sąjungą ir apskritai apie drąsą. Prakalbos buvo tuoj po mišparų ir žmonių

buvo daug.

Kaip girdėt svečias susirinko apie 25 svarus. Liepos 15 d. jis buvo nusidanginęs į Londono priemiestį. Kalbėjo apie Lietuvos vargus. Žmonės labai gražiai klausėsi ir sutiko, kad ant rytojaus eitų per stubas. Po to kalbėjo apie blaivybę.

Liepos 16 d. kluabas turėjo susirinkimą. Buvo išduota atskaita. Pasirodė, kad per pusmetį kluabas turėjo įeigų 169 svarus, išlaidų 152 svarų, pelno buvo 17 svarų, visas turtas 95 svarų. Susirinkimas buvo netvarkus. Buvo pakeltas klausimas ar nereikėtų atsižvelgti į priimamų narių pakarpas. Buvo svarstyta ar nevertėtų uždaryti duris cecilikams. Bet buvo nutarta neatsižvelgti į narių pakarpas. Ant galo atsilankė J. Širmulis atsisveikinti su londoniečiais. Padėkavojo už aukas, kurių surinko 40 svarų arba \$200. Išties jau mes pralenkėme amerikiečių aukų gausumui. Renkant aukas, tai tik kokios 7 stubos tebuvo, kur neaukavo.

Moterių šv. Onos drąjai pusėtinai sekasi. Jau turi 52 nares. Neužilgo žada pradėti pašelpą mokėti.

Dabar visi Londono lietuviai laukia didelės pramogos. Bus lošimas "Velnias ne boba".

Šv. Vincento de Paulo drąja rengia balių našių naujai. Tai geras dalykas, reikėtų žiūrėti, ką šelpti. Kai kurios šelpiamos ima išdykaukti. Valdyba turi ištirti.

Šiomis dienomis mūsų bažnytelė tapo gražiai pataisyta. Pataisė takus ir visas duris numaliavojo.

Lietuvių dieną čia buvo šventė "Russian Flag day". 8,000 moterių ir mergaičių gatvėse pardavinėjo praeiviams gėles. Tarp jų buvo ir dvi lietuvaitės. Surinkta daug pinigų (kam?).

Buvo svečių: Kun. Steponavičius, kurs papasakojo daug apie Lietuvos vargus ir nelaimes, p. Yčas iš Petrogrado ir p. Karuza iš Amerikos, kuris sakė prakalbas. Labai malonu klausytis prakalbų tokių lietuvių, kokiais yra čia paminėtos ypatos.

Buvo renkamos aukos Lietuvos reikalam. Lietuviai duosny. Surinkta apie 300 svarų sterlingų.

Yra lietuviška-katalikiška parapija, prie kurios priklauso apie 300 lietuvių.

Liepos 9 d., lankėsi Skotijos lietuvių atstovas, p. Širmulis, kurs papasakojo apie įvairių miestų lietuvių, pas kuriuos buvo renkamos aukos. Nusikundė ant Liverpool'o lietuvių, kurie velija geriau stiklą alaus nusipirkti, negu peną pakaukti sušelpimui savo brolių, kenčiančių didžiausias nelaimes dėl karės.

U.—D.

AMERIKOJ

Baltimore, Md. Rugpjūčio 20 d. šių metų D. L. K. Mindaugio pašelpinė draugystė buvo parengus pikniką, kaip apvaikščiojimą 10 metų jos gyvavimo. Tikietų buvo pardavus iš kalno apie 900. Gražus uždardis ir gražus būrelis žmonių. Tiesa, virš minėtą draugystę turi narių apie 500, o gal ir daugiau. Tokia nariais skaitlinga draugija, galėtų daug

ką naudingo ir prakilnaus nuveikti, ypatingai šiuomi svarbesniu momentu, kada mūsų tėvynė kenčia neapsakomą vargą ir skurdą ir stovi ant pražuties kranto. Vieton pakviesti tam tikslui gerą kalbėtoją, prie tam dar kitokius pamarginimus pridėti, kad naudą mūsų jaunutei genkarčiai atnešus, pasielgtą kaip tik atbulai. Prigabenta už 200 dolerių svajinančių gėrimų, žmonės susinešę asocius, katilukus, naudojasi proga, kiek galėdami. Žmoneliai, kol dar nevisiems eiti prie darba, užbuvo iškaušę, tai dar buvo galima bent vidutiniškai susikalbėti, bet paskiaus, kada prisibūzino, reikėjo ir ausis užsikimšti nuo klykimo. Mat, pasirodė, kad baltimoriečiai labiausia pamylėję. Tartum jų ausis kurčios ant gailėstingų balsų, kurie šaukia pagalbos mūsų gentės ir gimdytojais.

Atmink dukterė ir sunau Lietuvos, kad tavo tie bergždžiai klykimai ir linksmai dabartiniame laike, visai netinka, nes mūsų broliai, tėvai, motinos ir sersers, netekę pastogės, kentūčiai badą ir ašaras lieja.

Ir dar man pabandžius užvesti kalbą, kad tarp tiek lietuvių būtų galima pakalektuoti karės nukentėjusiems, tuojaus atsirado vyreliai, kurie norėjo iš parko mane išmesti. Permatęs dalyką, atsisėdau vienas sau nuošaliai ir tik galėjau savo brolių, kurie dar ir iki šiam laikui teip tamsų.

J. Žilvitis.

Philadelphia, Pa. Prie E. 9 gatvės, viešbutyje, 11 d. Rugpjūčio atrasta negyva lietuvi, Petrą Pilėną. Kambaris buvo pilnas gazo smalkių, kurių priejo per atskaitą kranėlį. Pats Pilėnas buvo sustingęs ir uždarytas šėpoje, kurioje drabužiai kabinama. Kišeniuose rasta laikrodėlis ir popieros, parodančios, kad jo buta laikraščių agentu. Manoma, kad Pilėnas pats nusizudė.

"Ph. Evening Buletin".

Waterbury, Conn. Suvažinėjo lietuvi. J. Raila, išmestas iš Kazlausko saliuono, papuolė po prabėgančių automobilium (N. Leonard gatvė), kuriuomi vazavo italas Castigiana. Raila pavojingai sužeistas ir nugavojingai ligonbutį, kur gyvastis jam nėra užtikrinta dėl pavojingo sužeidimo.

"W. R".

Kenosha, Wis. Visos vietinės draugystės surengė prakalbas paminėjimui dvimetinių sukaktįėjimui baisiosios karės Europoje. Kalbėjo A. Strikulis, kun. Kulikauskas ir advokatas B. K. Balutis iš Chicago. Aukų surinkta nuo karės nukentėjusiems lietuviams \$83,07. Pirmiau surinkta aukų tam pačiam tikslui \$337,37. Viso kenošiečiai yra suaukavę sušelpimui savo brolių \$420, 44.

K. B.—L.

Westfield, Mass. Čia lietuvių gyvena apie 6000 su pavieniais. Yra kelios lietuviškos draugystės, iš kurių seniausia šv. Kazimiero kareivių draugystė. Ji turi savo locną salę, 250 narių ir \$4,000 pinigų. Yra moterių sąjungos kuopelės ir dailiai gyvuojanti Lietuvos Vyčių kuopa. Yra lietuviška parapija, kurios klebonas sutaikoje gyvena su vie-

tiniais lietuviais.

"V" korespondentas K.

So. Omaha, Neb. Draugystė šv. Antano turėjo pikniką. Piknikui baigianties, girti airiai sukėlė muštynes. Lietuviai gynėsi nuo užpuolikų, bet prisirinkus daugiau airių, muštynės ėjo vis didyn. Duota žinia Pappilio šerifui kurs atvykęs ant vietos muštynių, pikniką išvaikė.

A. Z.—A.

Bridgeville, Pa. Anglių kasyklose tapo užmuštas lietuvis Juozas Stanionis, iš Suvalkų gubernijos. Turty nepalikio jokių. Laidotuvis užsiėmė anglėkasių fondas. Palaidotas tapo su katalikų bažnyčios apeigomis, austrijokų kapuose.

Velionis prie jokių draugysčių nepriklausė. Paliko vieną brolių Amerikoje, bet nežinia kur tas gyvena.

B.—A.

Detroit, Mich. Buvo prakalbos. Kalbėtojų buvo A. Bulota. Kalbėjo apie Lietuvos vargus, kokius ji kentė iš priežasties karės nuteriojimų. Zymontienė vadino "didele literate". Rinkta aukos. Surinkta \$181,41 nukentėjusiems nuo karės ir \$65,74 "Ziburėliui". Viso aukų surinkta \$247,15c.

K. Š.—A.

Rockford, Ill. Vietinė ALTS. 14 kuopa pastarame savo susirinkime nutarė įstoti į tarpą narių rėmimo Lietuvos Autonomijos Fondo, mokant 10 dol. metams. Paskirti 10 dolerių tuojaus tapo išsiųsti minėto fondo izdan.

P. D.

Spring Valley, Ill. Vietos lietuviai turi katalikišką bažnyčią, kurios klebonu yra darbštus ir rupestingas kunigas A. Deksnys. Turi parapijinę mokyklą, kapus ir dailų daržą piknikams laikyti. Tai vis parapijos nuosavybė. Yra lietuviški neprigulmingi kapai. Šiuose mažai kas laidojama.

Cedar Point, Ill. Lietuvių čia gyvena 17 šeimynų. Daugiausiai visi kasyklų darbininkai, išimant vieną karčiaminką ir vieną valgio produktų pardavinėtoją. Kasyklose darbai eina nepergeriausia.

Brooklyn, N. Y. A. Jankauskas, gyvenęs po No. 141 prie 9 gatvės, parėjęs namo girtas, išėjo ant namų stogo miegoti, nes kambariuose buvo persilta. Besivartydamas nuopuolė nuo stogo ir mirtinai užsimušė.

K. D.—D.

Pittsburgh, Pa. Perkunas trenkė į lietuvių katalikų bažnyčios bokštą. Numušė kryžių ir sugadino bažnyčios stogą.

B.—L.

Gelbėki-me Lietuva!

PERŽVALGA

Veik kiekvienam yra žinomas Dr. J. Basanavičius, kuriam vardas yra teisingai pritaikomas kaip tautai lietuvių tautiško atgijimo. Tas senelis, vokiečiams užėmus Lietuvą, pasiliko su nekuriomis inteligentais Vilniuje, kur ir šįdien vargsta. Jis rašo laisvą p. S. Šimkui, kuriame atsisaukiama į Amerikos lietuvių. Tą laisvą, kaip svarbų ir rašytą mums brangios ypotos, kitoje vietoje perspauzdiname ir kiekvienam iš skaitytojų patariame jį perskaityti, nes gal tai yra paskutinis balsas to brangaus senelio, kurį šiose valandose girdime.

Yčas atvažiuos Amerikon. Laikraščiuose bėgioja žinios, kad Amerikon atkelia p. M. Yčas, kurs anais metais čia buvo su Dr. J. Basanavičium, rinkti aukų Tautos Namams, Vilniuje. Koks tikslas pono Yčo-kelionės Amerikon šiuomi kar tu, iki šiol nėra aišku, vienok, galima manyti, kad jo tikslas yra rinkimas aukų nukentėjusiems nuo karės lietuviams ir Lietuvai. Jeigu taip, tai vargiai jo šitas žygis šiuom tarpu būtų reikalingas, nes jam čia atkeliauk aukų nebus surinkta daugiau, negu, kad dabar surenkama. Amerikiečiai, dabar yra gerame upe ir tam tikslui jie darbuojasi ir bū atstovų iš Lietuvos, ypač dabar, kuomet laukiama "Lietuvių Dienos" ir kun. Bartuška su "Dr. Bielskui" parvežė daug žinių iš Lietuvos. Atvykus čia ponui Yčui ar kitam atstovui iš Europos, būtų, šiandieninio darbo trukdymas, nes atsinaujintų vaidai ir barniai, koki dar nėra galutinai užgesę už p. Bulotą. Viską tą paėmus atydon, išrodo, kad vargiai p. Yčo žygis šiuom kart čia būtų reikalingas.

Vienybės darbas jau pradėtas. Neseniai atsiuvo Wilkes-Barre, Pa. suvažiavimas atstovų nuo lietuvių organizacijų, aptariamui reikalui "Lietuvių Dienos", kurią, kaip rodosi, prez. Wilsonas paskirs 1 d. lapkričio, kad būtų galima visiems eiti prie darbo, užmiršus savo partyniškumus ir pažiūrų skirtumus. Dalyvavo ten tautininkai, klerikalai (dėlei išvengimo nesutikimų, suvažiavimas per mainė žodį "klerikalai" ant "katalikai", tad dėl to sutarimo suvažiavime, nuo šiol mes klerikalais ir vadinsime katalikais) ir socialistai. Šie pastarieji, ikol kas, nėra dar nieko aiškaus pasakę, ar jie eis išvien prie darbo "Lietuvių Dienoje", ar ne. Bet tautininkai su katalikais sutarė eiti išvien. Čia pasirodo kuogeriausi norai ir didžiausi pasivienitimai visų, koki gali būti reikalingais ir naudingais teip svarbiame momente, kaip "Lietuvių Diena". Buvo čia susirinkę kunigai ir svietiškoji inteligentija. Susirinkusieji rėmė vieni kitus, nusileido vieni kitiems, užmiršo visas klero-šluopotobijas ir marxologijas, ir atkreipė savo atydą vien ton pusėn, kur juos laukia svarbus darbas, iš kurios šaukiamasi jų pagalbos.

Yra tai malonus apsirėšimas mūsų inteligentijos tarpe, kurs buvo laukiamas ir pageidaujamas jau nuo labai seniai. Tokis susivienijimas, tokia pradžia vienybės darbo, labai mums pritinka.

Jeigu inteligentai vienyjasi ir stoja prie vienybės darbo, tad nereikia abejoti, kad jų šį pagirtiną pasielgimą, paseks ir prastieji žmonelės, kurie visur ir visuomet neša ant savo pečių didžiausį sunkumą naštos kiekvieno darbo, kurie iki šiol sekiodami savo vadus ir tų komanduojamų, tvėrė ir palaikė įvairios rūšies grupėles ir jose auklėjo šoki ar tokį fanatizmą, šiandien pamatė, kad jų vadai vienyjasi su vadais skirtingų sau nuomonių, užmirš iki šiol pergyventas savo nesupratimo valandas, užmirš mūsų visuomenės reikalams blėdingą fanatizmą ir stos prie pradėto, vienybės darbo, sykiu su kitais, šio kiamie ar kitokiam atveju, nelygiais sau. Ir jeigu teip viskas stosis, tad šie metai bus mums svarbūs, atnešant 17 d. rugpjūčio, kurioje Wilkes-Barre suvažiavimas padėjo vienybės pamatus. Ir ta diena bus mums brangi, jeigu bus ištesėta, kas ten buvo pažadėta. Lai žydi vienybė!

Mes išsomet turtingi seimais. Jau kuom, ne kuom, bet seimais, konferencijomis, suvažiavimais, kongresais ir tām panašiais esame labai turtingi. Iš pat vasario kaip prasidėjo, tai vienas paskui kito ir eina. Buvo seimai ir kitaip vadinami suvažiavimai: SLA., TMD., ALTS, SLRKA., L. Vyčių, Blaivininkų, Sv. J. Darbininkų Sąjungos, MKRS., Vargoninkų, Lietuvių Dienos ir daug kitokių. Viuose tuose suvažiavimuose buvo įvairių, o tarpe jų ir gerų pasekmių. Dabar ALTS. pirmininkas paskelbia seimą ALT. Sandaros, kur suvažiavimas ant 19 d. spalio šių metų, į Brooklyną. Kiek išrodo, su šiuo seimu norima įvykdyti suvažiavimą AL. Laikraštinių ir jei nekylstame, L. Tautos T., tas, kurį kiek ankščiau visiems eiti prie darbo, užmiršus savo partyniškumus ir pažiūrų skirtumus. Dalyvavo ten tautininkai, klerikalai (dėlei išvengimo nesutikimų, suvažiavimas per mainė žodį "klerikalai" ant "katalikai", tad dėl to sutarimo suvažiavime, nuo šiol mes klerikalais ir vadinsime katalikais) ir socialistai. Šie pastarieji, ikol kas, nėra dar nieko aiškaus pasakę, ar jie eis išvien prie darbo "Lietuvių Dienoje", ar ne. Bet tautininkai su katalikais sutarė eiti išvien. Čia pasirodo kuogeriausi norai ir didžiausi pasivienitimai visų, koki gali būti reikalingais ir naudingais teip svarbiame momente, kaip "Lietuvių Diena". Buvo čia susirinkę kunigai ir svietiškoji inteligentija. Susirinkusieji rėmė vieni kitus, nusileido vieni kitiems, užmiršo visas klero-šluopotobijas ir marxologijas, ir atkreipė savo atydą vien ton pusėn, kur juos laukia svarbus darbas, iš kurios šaukiamasi jų pagalbos.

Yra tai malonus apsirėšimas mūsų inteligentijos tarpe, kurs buvo laukiamas ir pageidaujamas jau nuo labai seniai. Tokis susivienijimas, tokia pradžia vienybės darbo, labai mums pritinka. Jeigu inteligentai vienyjasi ir stoja prie vienybės darbo, tad nereikia abejoti, kad jų šį pagirtiną pasielgimą, paseks ir prastieji žmonelės, kurie visur ir visuomet neša ant savo pečių didžiausį sunkumą naštos kiekvieno darbo, kurie iki šiol sekiodami savo vadus ir tų komanduojamų, tvėrė ir palaikė įvairios rūšies grupėles ir jose auklėjo šoki ar tokį fanatizmą, šiandien pamatė, kad jų vadai vienyjasi su vadais skirtingų sau nuomonių, užmirš iki šiol pergyventas savo nesupratimo valandas, užmirš mūsų visuomenės reikalams blėdingą fanatizmą ir stos prie pradėto, vienybės darbo, sykiu su kitais, šio kiamie ar kitokiam atveju, nelygiais sau. Ir jeigu teip viskas stosis, tad šie metai bus mums svarbūs, atnešant 17 d. rugpjūčio, kurioje Wilkes-Barre suvažiavimas padėjo vienybės pamatus. Ir ta diena bus mums brangi, jeigu bus ištesėta, kas ten buvo pažadėta. Lai žydi vienybė!

mo, o jei dar to negana, tai pasirodo vieno ar kito iš suvažiavime dalyvavusių (kurie pirmu kartu tokiame suvažiavime tenka būti), aprašymas įspūdžių, patirtų suvažiavime (vienas sykį savo įspūdžius aprašė, kaip jis viešbutyje nakvojo, kaip per telefoną mergos švelnus balsas jį prižadino ir kaip jis valgė restorane pusryčius, prie stalo, gėlėmis apkaityto. Tik tiek, kad tas žmogus nėra buvęs ir šiandien nėra jokiu laikraštiniuku — buva, mat ir tokių). Tad mūsų nuomonė, kad jeigu iš suvažiavimų nėra jokios naudos, tad juos šaukti ir nėra reikalo.

"Atėitis" eis tik sykį savaitės. So. Bostone einantis lietuviškas laikraštis "Atėitis", kuri iki šiol ejo du kartus ir savaitę, apreiškia savo skaitytojams, kad pradeda eiti tik vieną kartą ir savaitę, su mėnesiniu leidiniu, pa naušiu "Jaunai Lietuvai", kuri neseniai buvo sulaukta. Priežastis suretinimo "A" leidimo, galima manyti, yra didelis pabrangimas laikraštines popieros ir kitokių spaustuvės reikmenų, dėlei ko ir kiti laikraščiai tai kelia pretenzijas, tai mažina formatus ir tam panašiai. Kaip ten būtų, visgi gaila, kad "A" likosi savaitinė, vieton dukart savaitinės.

Memorialas, kuri kmn. Dr. V. Bartuška įteikė popiežui.

Šventasis Tėve:—

Leiskite man įteikti jums šį mažą memorialą reikale gelbėjimo lietuvių dėl karės mano nuvargintoj tėvynėj.

Lietuva yra viena labiausia nukentėjusių dėl karės šalių, nes nekurios jos provincijos ejo iš rankų ir rankas priešininkų. Jos gyvenotai papuolė į didžiausią vargą. Kad teikti jiems pagalbą susitvėrė ten keletas komitetų. Po rusų ten buvo kurti komitetai, valdžios pri-pažinti, ir buvėnė buvo Vilniuje: 1. Centralis Lietuvių komitetas su pirm. M. Yču, Dumos atstovu. 2. Lenkų komitetas buvo tai skyrus lenkų varšavinio komiteto. 3. Rusų komitetas ir 4. Žydų komitetas. Visi komitetai turėjo tikslą teip pagalbą keturioms tautoms. Užėjus vokiečiams, rusai turėjo trauktis iš Vilniaus ir rusų komitetas buvo uždarytas. O Lietuvių Centralis komitetas persidalino į du automatiškus skyrius, kurio vienas pasiliko Vilniuje teikti pagalbą lietuviams po vokiečių, an-tarš persikėlė į Petrapilį ir užsiėmė teikimu pagalbos pabėgėliams, pasklidusiems po plačią Rusiją, toli nuo Lietuvos. Pagal mano išt-yrimų trys gelbėjimo komite-tai — lietuvių, lenkų ir žy-dų yra vokiečių valdžios pri-pažinti ir veikia.

Kaslink šaltinių, tai lenkų komitetas Vilniuje, bu-damas skyriumi lenkų varšavinio komiteto, gausiai gauna išteklius iš Genera-lio komiteto gelbėjimui nu-kentėjusių dėl karės Lenki-joje. To komiteto buvėnė yra Vevey, Šveicarijoje. Zy-dų komitetas gauna gausiai išteklius iš svietur, nes toji tauta turi daug labdarin-gų dr-jų. Vien lietuvių komite-tas, lieka be išteklių. Ko-

kios tam priežastys?

Svarbiausias ištekliaus šaltinis Lietuvai, lygiai kaip ir Lenkijai, yra užsienis. Svetimtaučiai vienok, nežino Lietuvos ir nežinodami, kad dvi šalys apgyventos dviejų skirtingų tautų, pa-prastai Lenkijai ir Lietuvai už vieną šalį. Kadangi tie dvi dalyku sumaišomi, tai visuomenė, siųsdama aukas Lenkijai, tiki jog tų aukų kluva ir lietuviams. Ištikrų jį lietuviams nekluiva tų aukų, kurios siunčiamos Lenkijai ir lygiai Lietuvai. O štai kaip tas įvyksta:

Yra žinoma, jog lenkų Generalis Komitetas, kurio buvėnė Vevey, Šveicarijoje, gauna visas aukas, skiriamas nukentėjusiems dėl karės Lenkijoje. Svetimtaučiai, vienok, neatskiria Lietuvos nuo Lenkijos ir siunčia au-kas tam vienam komitetui dviem tautom.

Ir kaip veikia lenkų Ve-vey komitetas?

Teisybė, keletą kartų t-sai komitetas atsiuntė žy-mias sumas į Vilnių sušelpimui nukentėjusių Lietu-voje. Liepos 9 d. 1915 m. at-siuntė 25.000 frankų, Rug-pjučio m. 51.000 frankų. Bet netikęs buvo dalykas pavesti tų aukų išdalinimą lenkų komitetui, kurs yra varšavinio komiteto sky-rius. Tai pašelpą gavo tik lenkai, o lietuvių nieko ne-gavo. Tuli lietuvių, kurie buvo Vevey komitete, kaip grafas Andriejus Plater-Syberg, pasibaurėję tokiau vilniško lenkų komiteto vei-kimu, nusprendė siunčiant pašelpą į Vilnių pažymėti, jog trečia sumos dalis turi eiti lietuviams. Su šitokiu padavadijimu Spalio 8 d. 1915 m. pašelpą į Vilnių 100.000 frankų ir Gruodžio 1 d. 108.000 frankų.

Ištisus, teoretiškai, šiuo padavadijimu apsirėškia teisingumo kibirkštėlė Ve-vey komiteto, bet iki pilno teisingumo ir lygybės toli gražu toumi neprieinama. Anos sumos buvo skiriamos keturioms lietuvių guberni-joms: Kauno, Vilniaus, Gardino ir Suvalkų. O pagal oficialių 1897 sta-tistikos Vilniaus guber-nijoje, lenkų buvo 8.2 nuoš., lietuvių 17.6 nuoš. Suvalkų gub. lenkų 23 nuoš. lietuvių 52.3 nuoš. Kauno gub. lenkų 9 nuoš., lietuvių 68.3 nuoš. Galop Gardino gub. lenkų 10.1 nuoš., o lie-tuvių 0.2 nuoš. Visose ke-turiuose gubernijose lenkų sudaro 10.7 nuoš., lietuvių 31 nuoš. Matant šitokią tau-tų proporciją, kas gali sa-kyti, jog teisinga yra skirti trečdalį 31 nuoš. gyventojų, o du trečdaliu tiems, kurie sudaro tik 10.7 nuoš.

Bet kas aršiausia yra tai, kas, jog Vevey komiteto pa-davadijimas padalinti tarp lietuvių vieną trečdalį su-mos, siunčiamos vilniškiui lenkų komitetui nešdavė jo kiy vaisių, nes tas komite-tas nieko nedavė vilniškiui Lietuvių komitetui, kurs tei-dia pagalbą suvargusiems lietuviams. Iš antros pusės lietuvių negavo jokios tie-sioginės pašelpos iš lenkų komiteto. Ir jei šis lenkų komitetas nudavė šelpias nukentėjusiems lietuviams, tai ištikrų jį darė ne kad gel-bėjus lietuvius, bet kad juos lenkinus.

Šis neteisingas vilniško lenkų komiteto veikimo bu-das buvo išrodytas Lietuvių komiteto lenkų Vevey ko-mitetui. Paskui kun. Žilius ypatingai pasmerkė tą vei-

kimą. Lenkų komitetas pa-sakė kun. Žiliui, jog jis ne-uris teisės kontroliuoti vil-niško lenkų komiteto.

Šventojo Sosto palieptoji kolekta lenkų reikalams su-teikė žymią sumą. Vienok, nepramatyta to, kad tiek ir lietuviams klytų iš-tų pasaulinių aukų, jau vien-dėl to, kad pagal prasiplati-nusios opinijos lenkai mai-šomi su lietuviams.

Keletas rytinės. Prusi-jos (Prusų Lietuvos) kuni-gų žinodami vargingą-Lietu-vos padėjimą emė daryti pastangas, kad ir lietuvių pasinaudotų bažnytinėmis aukomis. Tilžės kun. Wron-ka savo vardu ir vardu ke-letos kunigų prašė vyskupo Augustino Bludau (gyv. Frauenburge), kad iš Vo-keitijos bažnyčios kolekto, kuri buvo padaryta palie-pus popiežiumi, būtų skiria-ma ir lietuviams, nes lieti-čiai nemaziau nukentėjo, kaip lenkai. Vyskupas Blu-dau, pripažinęs teisingumą savo kunigo, perdavė tą rei-ka-lą Jo Eminencijai kardi-nolui von Hartmann. Šisai pripažinęs kun. Wronkos teisingumą, pasakė, jog nie-ko negalys padaryti, nes vi-sa kolekta buvo pasiasta lenkų Vevey komitetui ir į-tą komitetą reikią kreiptis. Kun. Wronka rašė lenkų Vevey komitetui apie tą rei-ka-lą. Komitetas atsakė, jog jis neužmirštą Lietuvos ir parėmė tą pasigyrimu, jog siuntė pinigų į Lietuvą, kaip jau tas ankščiau buvo nušviesta. Tai dabar jau turime apie ką pagalvoti.

Po viso to prieinama prie išvedimo, jog aukos skirtos dviem tautom be atskyrimo, lenkam ir lietuviams, o pasiūstos lenkų Vevey ko-mitetui nepasiekė savo tik-slo, nes nekurie komitetai, ypač vilniškis, užsiimdami labdariniais darbais, negali iškešti neužsiėmęs politika. Vien lenkai naudojami au-komis, o lietuvių su galešči-matė, kaip jų vaikai už tuos pinigus yra lenkinami. Gra-žus šventojo Sosto padava-dijimas parinkti aukų Len-kijai, Lietuvai nei kiek nei-šėjo ant gero. Šis nelemtas atsitikimas, kaip jau virš-uje išrodyta, paeina labiau-sia iš to, kad Lietuva mai-šoma su Lenkija ir tad len-kaai reprezentuoja lietuvių svetimtaučiams. Dėka to-kiam nelemtam sumaišymui lietuvių buvo palikti vieni apurinti savo reikalais. Lie-tuviai nepeikia lenkų už tai, kad jie jų nešelpia, bet ne-patenkinti tuo, kad lenkai nieko neduodami lietuviams o savo atskaitose pažymi šelpią lietuvius ir tokiu bu-du klaidina svetimtaučius, ir šie nesirupina lietuviams, nes tiki, jog lenkai aprupi-na.

Suprantamas daiktas, jog lietuvių patys geriaus galė-tų tvarkyti savo reikalus. Jau yra lietuvių komitetų svetimos šalyse ir teip-gi namie. Ir tiems komitetams būtų galima pavesti aukas. Kad tie komitetai yra pasi-tikėtini ir kad jie turėtų pasitikėjimą lietuviuose yra tas faktas, jog juose veikia kunigai, kurie Lietuvoje yra didžioje pagarboje. Sve-timtaučiai ir-gi galėtų pa-sitikėti, nes kunigai yra vy-škų priežiuroje o vysku-pai paties popiežiaus.

Svetimose šalyse Frybur-ge, Šveicarijoje gyvyoja ir veikia nuo Gruodžio -2 d. -9-5 m. "Generalis Komite-tas gelbėjimui nukentėjusių dėl karės Lietuvoje". Yra

tai tarptautinė organizaci-ja, kuri rupinasi šelpti ne-laiminguosius tėvynėje. Pa-gal savo įstatus šis komite-tas šelpdamas nukentėju-sius Lietuvoje nedaro skir-tumų sulyg tautystės. To-dėl galima pasitikėti, jog šis komitetas išvengs klai-tų pasaulinių aukų, jau vien-dėl to, kad pagal prasiplati-nusios opinijos lenkai mai-šomi su lietuviams.

Baigdamas savo memo-rijalą, aš norėčiau dar išro-dyti kodėl katalikiškos tau-tos turėtų šelpti lietuvių tautą. Lietuviai yra geri ka-talikai; suprantamas daik-tas, jog jai privalo stoti pa-gelbon katalikiškos tautos. O ištikrų jį žymiausia pa-šelpą lietuvių, gauna nuo pravoslaviškos Rusijos. Ir ligiol vien rusai teskiria žymias sumas Centraliniam lietuvių komitetui ir kurs gelbsti lietuvius pabėgusius į Rusijos pasviečius, vokiečiams prisiartinus. Cetralis Lietuvių komitetas nuo Lie-pos 1915 m. iki Naujų Me-tų 1916 m. gavo nuo Rusijos valdžios ir iš privatiškų lab-darinų dr-jų šešis milijon-us frankų. Katalikiška lie-tuvių tauta tikrai turės liu-dną atminimą, jog laike sun-kiausio jos gyvenimo perio-de buvo šelpiama vien tik pravoslavy ir kad katalikiš-kos tautos vakarinės Euro-pos visai jais nesirupino.

Po išdėstymo šių faktų man rodos, kad vien dėl ka-talikystės Bažnyčia turėtų pributi pagelbon lietuvių tautai.

(Memorijalas buvo rašy-tas francuzų kalboje).

D-ro Jono Basanavi-čiaus laiškas. Rašytas p. S. Šimkui.

Gerbamasis:— Atsitikus patogiai pro-gai, siunčiu Tamistai kele-tą žodžių, kuriuos teiksies paskelbti Amerikos lietuvių laikraščiuose.

Iš apsilankiusių Vilniun amerikiečių sužinojome, jog ten dar veikėjai, sriovės te-besipeša, jog per ištisus du metus nesurasta budų, nei lėšų tėvynėi gelbėti. Kur dingo tie veikėjai, kunigai ir svietiški, ką teip gražiai kalbėjo apie vienybę ir mei-lę tėvynės? Kur dingo tie patriotai, ką šimtines klojo, kad puikius Tautos Namus išsvyst? Kur jie dinga, ką jie veikia? Nejaugi paliovė lietuviams būti, nejaugi to-da išimti, atausinti ir duona ar pyragas bus teip kaip katik iškepta.

Kur dingo toji šimtų-tuk-standčių minia, kuria jie va-dovavo, kur jie ją navedė, kad ji, toji minia, negirdi balso bado ir kumšties pri-spaustos Lietuvos?!

Juk ne kudikiais esate, kad rašyti jums apie mūsų vargus, jūs puikiai žinot, kaip dabar Lietuvai gyve-ti. Veikėjų pasiliko ma-žas burelis, bet ir tų pačių veikimas suvaržytas. Vei-kiama didesniuose miestuo-se, kur didesnės minios var-guolių susisipietę.

Karės ir civilė valdžia kas kartas mus daug dau-giau spaudžia. Žydai, lenkai yra stipresni ir liuosnesi; jų organizacijos periodiškai gauna visokiariopą pagelbą iš didžiulių organizacijų Šveicarijoje, Berline, Ame-rikoje. Vokiečiai, matyda-mi, kad juos yra kam užsto-ti, ir apsieina su jais švel-niau, o su tuom, kuris nie-kam nerupi, žinoma, kaip apsieina.

Skirtumas pažiūrų, įsiti-kinimų, mūsų veikimą se-niai paliovė trukdęs. Su skausmais ir su išgaščiu girdime amerikiečių pešty-nes.

Aš savo dienas jau bai-giu. Lengviau man būtų tai pastebėti, kad mūsų Lietu-va, kurios atgimimui tiek darbo ir kovos padėta, kuri šiandien yra ant krašto pra-pulties, kad Lietuva turėtų ilgas eiles gaivintojų, apgy-nėjų, gelbėtojų. Kad visi Lietuvos vaikai susisipiestų į kruvą tėvynę gelbėti ir mums, seniams, žilaplau-kiams lengviau būtų į gra-bą žengti.

Siunčiame jums, vaikai, gal paskutinį šauksmą mir-stančios Lietuvos. Išgirski-te, atjaukite jus jį. Jeigu Lietuvos žmonėms iš bado prisieis numirti, atminkite, jie mirs su mintimi, kad jūs, amerikiečiai, galėjote juos gelbėti, bet negelbėjote.

Su pagarba Dr. J. Basanavičius

Vilnius, 1 d. Liepos, 1916m.

P. S. Kiek ankščiau ra-šiau porą laiškų kitiems ru-dis kėjams. Gal gavo. Jieškoki-te budų, kad galėtumete prieti su pagalba. Kelkite aikštėn mūsų skriaudas, rei-kaukite teisių, liuosybės, žodžiu, veikite visomis su-jungtomis spėkomis. Tie, ką daugiau gali, ką daugiau žino, ką daugiau turi, — tu ri veikti ir dirbti daugiau. Amerikiečiai, pasirodykite, jusų eilė atėjo!

J. B.

NAUDINGI PATARIMAI

Kaip padaryti mėsą trapia.

Verdama mėsa (tik ne su rasalu) bus daug trapesnė ir gardesnė, sukrapius cit-rinos skystimu ir alyva, ku-ri vartojama prie valgių.

Kaip išmazgoti rašalo plė-mus.

Citrinos skystimu su dru-ska, galima išmazgoti rudis ir rašalo plėmus iš balto audinio. Reikia plėmuotą audinį apiberti druska, pa-skui suvilgyti citrinos sky-stimu ir teip pakabinti prieš saulę.

Kaip atsviežint duoną ir pyragą.

Sena duona ar pyragas, lengvai galima atsviežinti šiokiu budu. Suvilgyti tyru vandeniu, sudėti į indą ir įdėti į karštą pečių ir ten laikyti, kol ims garuoti. Ta-da išimti, atausinti ir duona ar pyragas bus teip kaip katik iškepta.

F. Krawcowicz.

GRAFAS-KAIMIEČIO BERNU.

(Komedijsa šešiuose aktuose su dainomis ir šokiais)

Lietuvių kalba vertė

Z. BAGDŽIUNIUTE.

(Tąsa)

Liudvikai (linguoja ir pradeda kriokti...)

Scena X.

Antanas (jeidamas): Puikiai-gi pasielgė. Cha, cha, cha. Paryžiaus aktorai negeriau atlošia rolę grafo, kaip mano Liudvikas. Na, paėmė gerai sau pasimokymų, ne abejoju, kad ir "operacija" pasiseks. Bet tiesa, turiu duoti įsakymus užveizdai, kaip turi pasielgt su Liudviku (atsikreipia prie Liudviko ir ironiškai sušunka):

Sudiev, daugelgalis grafe!
(Uždanga).

AKTAS II.

(Scena perstato kaimietiška grincią, ant sienos šventųjų paveikslai, pasieniais paprastos kedės).

Scena I.

Juožas ir Agnieška.

Agnieška (siudama): Na ir ką tu pasakysi šaltyšiu ant to?..

Juožas (droždamas dantis akėčiomis): Aš? Nieko, mylima Agnute. Pasakiau jam, kad pirma turiu pasiteirauti su tavim ir pasikalbėti su Maryte. Daryti derybas ant kalio, kuomet mėska girioje, tai būtų biškį neišmintingu.

Agnieška: Et, ką ten neišmintingu, juk tas šaltyšukas man labai patinka. Vaikinas kaip žvakė, o kaip nedėlioje apsirėdo, tai net miela ir pažiūrėti į jį. Prie to turtingas, ir vienturtis, o kaip apsisvęs tai šaltyšius užrašys jam visą ukę.

Juožas (pertraukdamas): Geriaus duok pakajų su tais pagyrimais! Jis visai mūs Marytei nepatinka.

Agnieška: O kodėl-gi?

Juožas: Todėl, kad paskutinis bailys! Kuomet kiti tuos bjaurības mokino, tai jis sėdėjo už pečiaus, o kuomet musiškūs paėmė i nelaisvę, tai jis iš to juokėsi. O jo turtus užniek sau laikau, nes tas viskas Dievo rankose. Aš Marytės nenorėčia leisti už jo, o ir Marytę, kaip matau, nenori jo. Pagalios reikia jos pačios pasiklausti.

Agnieška: Stebėtinas iš tavęs žmogus. Kas-gi matė pats ant tokių dalykų? Bet pasiklausim Marytės, ką ji ant to pasakys (šaukia). Maryte! Maryte! Eikš čia mano žuvyte.

Scena II.

Tie patys ir Marytė.

Marytė: O ką norite nuo manęs, matute?

Agnieška: Eikš čia arčiaus pas mane, Maryte, aš turiu ka-nors tau pasakyti.

Marytė: O ką tokio pasakysite? Agnieška: Nagi, mat šįrytą pasitaike tėvui sveiti šaltyšiu, kuris pasakė, kad Kazys nori tave vesti (Marytė stovi užraudus ir pešioja galą žiursto).

Na ir ką-gi, Maryte, ant to atsakysi (po valandėlės)? Na, kalbėk, nesigėdyk! Marytė: Mylima motinėle! Aš dar jau na ir teip jus myliu, kad dar norėčia ilgiau pabuti prie jus.

Agnieška: Ei, Maryte, Maryte! Kokia iš tavęs stebėtina mergaitė. Na, rinkis sau, rinkis, kad kartais tik nepersirinktum. Vargoninkas tau nepatiko, užveizda irgi, o dabar turtingiausias ir dailiausias ukininko sunų niekini!

Marytė: Nėpyk mamytė (bučiuoja Agnieškos ranką), aš jum sakau, kad šaltyšukas visai man nepatinka, ir piršlių teipgi nereikalauja siųsti, kadangi iš to nieko nepeš sau.

Agnieška: O kodėl tu teip priešiesiesi? Marytė: Tegul jis sau būtų ir turtin-giausias, aš jo nenoriu ir viskas (verkia).

Juožas: Na jau, na. Neverkšlenk, Maryte, mės tavęs neversime, jei nenorėsi.

Agnieška: Nusiramink mano žuvyte (prispaudžia ją prie savęs, Marytė bučiuoja jos ranką)!

Juožas (žiūrėdamas per langą): Matyti kasžin- koks sveitimas žmogus ateina pas mus; gal jieško tarnystės, o aš kaip tik reikalauju berno.

Scena III.

Tie patys ir Antanas (jeina).

Antanas: Tegul bus pagarbintas!

Visi: Per amžių amžius!

Juožas (keldamas nuo kedės): Svei-

kas! O pas ką teip?

Antanas: Ačiū. Pas ukininką Juožą Kupstą.

Juožas: O ką man pasakysite?

Antanas: Norėčiau prašytis ant tarnystės.

Juožas: O iš kur esi, vaikinė?

Antanas: Aš? Iš anos pusės Šešupės.

Juožas (Agnieškai): Agnute, eikit pagaminti pietų (Agnieška su Maryte išeina). Ir kas čia tave i mūsų šalį atvarė? Prašau sėsti (paduoda kedę).

Antanas (sėsdamas): Pas mus liudna tarp mūsų. Blogi laikai ir badas. Mano ukininkas pasimirė vidurgaveny, o nuo šv. Stanislovo pristojo kitas, nes našlė negalėjo nieko sau gelbėti. Pertai aš turėjau eit i pasaulį, ir teip, kad atėjau čia įieškoti tarnystės. Ant pavasario teko man pro čia važiuoti, traukiu i geležies fabriką, na ir tuom laiku pamačiau jusų sodžių, kurs man labai patiko, o žinodamas, kad pas jus didžiausia ukė, tad ir atėjau klausti, nes man žmonės prirodė čia, iš ano sodžiaus.

Juožas: O kaip vadiniesi?

Antanas: Antanas Kuzmis.

Juožas: Ar mokėsi su dalgiu, ir gerai arti?

Antanas: Aš dar nečiau nei su dalgiu nevaikščiojau.

Juožas: Suaugęs, o darbo nemoki. Tai gal tau tiktų i dvarą, už užveizdą?

Antanas: Užveizda nenoriu būti, kadangi noriu išmokyti ukės darbo, per tai norėčiau kaime ir tarnauti. Geriaus pas jus tarnauti už barščius, negu dvare už pinigų.

Juožas: Tai tik už valgi tar-nausi? O kas-gi tau duos aprėdalą?

Antanas: Man sėrmėgos užteks ant kelių metų, o dargi ir pinigų turiu apie šimtą rublių, po dėdei, kurs buvo maluninku. Todėl pinigų nelabai ir geidžiu.

Juožas: Geras, matyti, iš tavęs žmogus, kad turėdamas 100 rublių, nori išsimokint darbo. Jeigu parodai savo norą pas mane tarnauti, tai tave, Antanuk, paimsiu, bet ar turi paliudijimą nuo mūsų vaito.

Antanas: Turiu paliudijimą ant popieros.

Juožas: Jeigu teip, tai ir sutinkame. O jeigu netingėsi, tai pasimokinės darbo ir užmokestį gausi, nes nors, vaikeli, turi šimtą rublių, vienok aš nenoriu, kad pas mane dykai tarnautum.

Antanas: Apie tai paskui pasikalbėsime, o dabar norėčiau žinoti, koks pas jus darbas?

Juožas: Pirmiausia turi pasilsėti iki ryt dienos, nes gal turėjai vargingą kelionę, o ir pirma reikia susipažinti su uke ir žmonėmis. Na tai eik dabar i aną kambarį (rodo i šalį), pietų, o paskui apžiūrėsime ukę ir eisim pas šaltyšiu. Pakelyje įžengsime sau ant puskvortės, kad paskui nesakytum, kad tave tik su vandeniu iš šulinio priėmiau (Antanas išeina).

Scena IV.

Juožas vienas.

Juožas: Matyti ištikima žmogystė iš to Antano; turi būti ir taipus, nes drabuziai ant jo gana švarūs, ir nors pinigų turi, vienok nori pasimokint darbo, kad paskui išeit ant doro ukininko.

Scena V.

Juožas ir Vladas.

Vladas (jeidamas kalba sau): Tai šaunų berną įstatai Kupstas. Tik, kad nors biškį geriau dirbtų, kaip kad šiadien valgo, nes žmonės sako, jeigu mažai valgo, tai menkai ir dirba! (pamato Juožą). Pūdydas jau užartas, o ką popiet dirbsime?

Juožas: Reikia rugius kulti, nes jau miltų truksta. O ką? Ar neatsakantis iš Antano bernas?

Vladas (juokdamasis): Ha — ha — ha. Atsakantis, atsakantis, tik dantis šie-pia kuomet valgo bulviene, lyg mūs koks ponaitis, kad nesuvalgo nei tiek ką musų Marytė.

Juožas: Nėra ką stebėtis, nes išsivai-kščiojo tai ir valgis nelenda.

Vladas: Gana ir aš prisivaikščiojau paskui plugą, o vienok teip priėdžiau, kad net šonai braška, o kodėl-gi jis nemėgsta ar tai jis koks grafas (išeina)?

Scena VI.

Juožas: Jau tas mano Vladas, tai antų šposų palinkęs, o prie darbo tai vikrumo truksta (už scenos girdisi šauksmas). Del Dievo, nelaimė, jis turbūt užsimušė (išeina).

Scena VII.

Vladas vienas.

(Toliaus bus)

UKININKŲ DIRVA

Kada ir kaip sėti rugius.

Kada pareina laikas rugių sėjimo, tad paskirta žemė, jei būtų žolėmis apaugusi, nereikia ją arti prieš-pat sėjimą, tik reikia suakėti sunkiomis akėčiomis arba koleveteriu (drapakas).

Teisybė, kuomet dirva yra žolėmis peraugusi, tai iš pradžių rugiai buvo biškį nusmilgę, bet vėliaus dailiai suželia; rugiai nesibijo žolių kaip kad kviečiai. Laikas rugių sėjimo yra pri-limtu tarpe 20 dienos Rug-pjučio ir 25 d. Rugsėjo. Kur dirva yra prastesnė, ten rugius reikia sėti ankščiau, kad jie turėtų užtektinai laiko suaginimui gerų šaknų, kitaip sakant, kad galėtų gerai įželti pirmiau negu žemė įšals, žiemai besiatir-nant. Rugiai, kurie gerai įželia rudens laiku, nesibi-jo didžiausių šalčių, tik be-dangi noriu išmokyti ukės darbo, per tai norėčiau kaime ir tarnauti. Geriaus pas jus tarnauti už barščius, negu dvare už pinigų.

Sėti rugius reikia teip, kad vienam akrai dirvos užtektų bušelio grūdų. Jei žemė yra sunki, drėgna, nereikia pasėtus grūdus sto-rai pridengti žemėmis, bet jei žemė sausa, ar prie smil-ties, tada reikia juos paka-voti giliai, kad lengviau ga-lėtų juos pasiekti drėgnu-mas. Jei rugiai sėjami ran-komis, tai pasėtus rugius reikia apakėti akėčiomis.

Prieš sėjimą, žemę reikia iš-lyginti. Ant didesnio ploto, galima sėti mašina. Po to-kiame sėjimui žemę reikia volu suvolioti. Volioti gali-ma ir pavasario laiku, jeigu žemė nuo šalčio buvo vieto-mis iškilus ir sutrukus. Tik tai darant pavasarį, re-ikia tai daryti pirmiau negu pasirodys pirmi laiška, nes tiems pasirodžius voliojant, šerdukės išlūs ir rugiai dings.

Lengvas budas šerimo vištų

Vienas vištų augintojas, amerikonas, kurs verčiasi vien iš auginimo vištų ir ki-tokių naminių paukščių, duoda patarimus tiems, kurie nori užsiimti auginimu vištų, žąsų, ančių ir tt.

Viskas, kas vištininkui priklauso, kaip tai laktos, lizdai, lesalo loveliai ir van-dens indai, kaip ir daugel ko kito, viskas turi būti taip sutaisyta, kad reikalui pri-sėjus būtų galima išnešti laukan. Išnešus tokius bal-dus yra parankiau išvalyti vištininką kaip ir pačias vi-štas. Lizdai neprivalo būti didesniais, kaip tik tiek, kiek reikalauja vištos atsitu-pimas. Niekad nereikia da-ryti tokius lizdus, kad viš-tos galėtų juose voliotis ar sukutis i visas puses, nes vištos turėdamos didelius lizdus ir galėdamos juose vartytis, išpranta gerti pa-dėtus kiaušinius, kas gana tankiai atsitinka. Ankšta-me lizde višta tai padaryti negali, nes neturi progos vartytis. Lizdams yra re-ikalingos tam tikros lasty-nės, kurių įėjimo skylės ne-privalo būti didelės, tik to-kių turi būti, kad višta ga-lėtų įlysti. Skylės tokias ge-rai laikyti uždengtas, ge-riausia pritaisyti lengvo au-dimo užlaidas, kurias esant

reikalui, vištos galėtų atsi-dengti. Toki uždangalai bu-tinai reikalingi, nes vištos mėgsta tamsumą ir nenori nieką matyti, kuomet deda kiaušinius.

Tasai paukščių auginto-jas, apie kurį kalba eina, pasakoja kaip jis šeria savo vištas. Jis jais šeria šiokių mišiniu: 100 svarų nemaltų kukurūzų, 100 svarų sėlenų, 100 svarų pasturlakų bile kokių grūdų, 100 svarų mal-tų avių ir 40 svarų mėsos atmatų. Visą tą sumaišęs kruvon, duoda vištomis les-ti laikas nuo laiko. Jis kar-tais joms duoda ir žaliu-mų. Jo persitikrinimu, kad teip šeriant ir užlaikant vi-štas, jų augintojas turi vi-dutinišką naudą. Jis apskai-tliuoja, kad 155 vištos jam sudėjo kiaušinių 1,217 tuzi-nų ir pusę, kuriuos jis par-davęs po 30c, tuziną, gavo \$81,75 arba abelnai-mant, iš vištų jis turėjo jeigu 520,05. Lesalas ir kitos smulkmenos jam par-siėjo per vienus metus \$174, 43. Gryno pelno jam liko \$345,62.

Nepaisant daug i dalyką, išrodo tas viskas negalimu, tas dienos laiku turės pulti o vienok yra tai ne užgina-mas faktas, parodantis, kad iš naminių paukščių žmogus turi naudą sau gana didelę. Rods, daugelis iš pačių lie-tuvių, kurie miestuose gy-vendami, patys neturėdami sau atsakančios vietos, lai-ko kelias ar keliolika vištų, rugoja, kad perbrangiai par-siaina, kad iš jų naudos nė-ra. Bet tas yra tik klaidin-gas tikėjimas, nepaieinan-tis nuo dalykų tikrumo. Le-sinti galima kad ir men-kiau, bet jeigu jos bus atsa-kančios, švariai užlaikomos ir gerai prižiūrimos, nauda iš jų bus visuomet.

Pridabojimas arklių laike karščių.

Laikė vasarinių karščių tankiai girdėti ukininkų pa-siskundimai, kad šitam ar-šam arklys puolė nuo kar-ščio. Šią vasarą tokių atsi-tikimų buvo gana daug įvai-riose vietose. Arkliui puola laikė vasarinių karščių dė-lei pačių ukininkų nepaisy-mų. Laikė karščių, jokiu būdu nėra leistina apkrauti arklius dideliais sunkumais, versti prie vežimo didelių sunkenybių arba greitai pa-varinėti. Laikas nuo laiko, kad ir darbo valandose re-ikia arklius pastatyti kur pavėsyje, tegul valandėlę atsilsi. Gyrdyti reikia tan-kiai, nes vanduo jiems ne-ko neužkenks, bet priešin-gai, atgaivys jo spėkas.

Jeigu arklys per dieną buvo darbe karštoje dien-oje, vakare reikia greitai nu-imti nuo jo pakinklus, šla-pia mazgote nušluostyti prakaitą, numazgoti akis, snukį, nosį dalį augščiau plaukuotos vuodgos, penti-nus ir kanopas. Kojas nere-ikia mazgoti. Jeigu lauke yra neperkaršta (nedau-giau 75 laipsnių Fahrneito termometro), galima arkli-visą numazgoti, tik ne na-ktin. Jeigu uždėdamas ar-kliai ant galvos skrybėlę, tai visada reikia atminti, kad po skrybėlės, ant galvos reikia pirma uždėti šalta-nuostolį. Už prastą smeto-ną (kuri nėra šalta užlai-koma), pirkliai moka ne-

arkliui ant galvos nedau-gi, kad padavus smetoną reikiška.

Jeigu kartais pasitaiko, kad laikė karštos dienos, prie darbo, arklys suser-ga, tai reikia tuojaus jį pasta-tyti i pavėsį, nuimant nuo jo pakinklus, numazgoti vi-są ir i snukį įpilti puskvor-tę šiltos, juodos kavos arba dvi uncijas spiruto. Reikia teipgi kuogreičiausia atšal-dyti jo galvą; jeigu po ran-ka yra ledo, labai gerai š-mo tą uždėti arkliui ant galvos.

Kada arklys staiga susto-ja (laikė dienos karščio), greitai alsuoja ir ausis nu-ledžia žemyn, tai yra žen-tas, kad jam reikalinga pa-galba ir ukininkas turi i-šiojį atsitikimą greitai at-tikreipti atyda, jeigu nenori nustoti arklio, kas, žinoma, suteiktų didelę ukininkui skriaudą. Svarbiausia pasa-rga ukininkams privalo būti šitokia: Neapsunkyti arkli perdaug, laikė didelių vasa-rnos karščių, duoti jam tan-kiai ir užtektinai atsigerti, laikas nuo laiko duoti va-landėlę pasilsėti pavėsyje ir pasirupinti, kad arklys ne-reikala būtų prakaituoti tvar-te. Jeigu negalima apsau-goti arkli nuo prakaitavimo tvarte, tad reikia prištiti jį lauke, pakloti kiek šiaudų ir tegul teip nakvoja lauke. Arklys, kurs negauna pro-šumos atvėsti nakties laiku, tas dienos laiku turės pulti be jokios abejonės. Todėl, kas nori turėti arklius svei-riais ir jų nežudyti, be išsi-kalbėjimo turi sekti aug-ščiau paduotus patarimus.

Kaip užlaikyti pieną ir smetoną vasaros laike.

Vasaros laiku labai daug eina perniek pieno ir smeto-nos, iš priežasties neat-sakančio užlaikymo. Teip sako Suvenytų Valstijų uki-ninkystės valdiškojo sky-riaus narys. Jis vėname sa-vo biulitenų apie pienininkystę rašo:

Vienatinis budas geram užlaikymui pieno ir smeto-nos vasaros laiku, tai šalta vieta. Pienas ir smetona, jeigu stovi šiltoje vietoje, tuojaus pradeda rugti. Todėl būtinai yra reikalingu turėti kokią-nors šaltą vietą pieno padėjimui. Šaltumo palaikymui galima prisiru-šti žiemos laiku, kuomet le-do niekur nestoka. Kitas budas, vanduo, kurio nesto-kuoja ir vasaros laiku. Ga-liaus, galima turėti sklepą, kuriame vasaros metu vi-suomet yra vėsu. Bet ge-riausias daiktas užlaikymui pieno šaltai, yra ledas, o antras vanduo. Čia neina apie būtinumą, kad pienas ir smetona turi būti šaltai užlaikomi, bet apie tai, kad teip turi būti. Geriausias lai-kas padėti pieną šaltan vie-ton, tuojaus po jo išėmimu iš separatoriaus. Čia nėra tiek svarbos apie patį pie-ną, kurio pas ukininkus už-tenka veršiams ir kiaušėms, bet svarbiausia yra smeto-na, kuri parduodama i svei-sto fabrikus. Smetona neil-gai pakencia šilumą ir to-dėl palikus ją šiltoje vietoje, tuojaus pradeda kaisti ir ru-gti, kas ukininkui suteikia nuostolį. Žinomu jau yra, kad saldžios smetonos turi daug didesnę vertę negu rugščioji. Apie tai žino kiekvienas ukininkas gana gerai ir todėl neprivalo sal-džią smetoną laikyti šiltoje vietoje nė minutes laiką, nes tas daug kenkia ir neša nuostolį. Už prastą smeto-ną (kuri nėra šalta užlai-koma), pirkliai moka ne-

daug. Kodėlgi tad nesisten-gti, kad padavus smetoną pirmo skyriaus ir už ją ne-imti didesnius pinigus? Ve-rta apie tai pagalvoti ir at-kreipti atyda kiekvienam ukininkui, ypatingai lietu-viams, kurių dauguma yra nepritrusiais pienininky-stėje. Be abejonės, reikia at-minti ir apie laiką smeto-nos vežimo parduoti i svei-stynes. Visada ir visur mo-kama brangiau už smetoną, pristačius ją vėsioje ir šal-tose dienose negu šilumose. Todėl vežant smetoną, rei-kia pasirinkti vėsias ir šal-tas dienas. O juk kiekvie-nam ukininkui yra išgali-mu pasistatyti savo reika-lams nors ir nedidelę ledaunukę, žemėje. Vietos juk tu-ri gana, nes ukininko gyve-nimas tai ne fabriko darbi-ninko, mieste, kurs gyvena ant 24 pėdų sklypelo žemės. Nesunku ledo pasigaminti žiemos laiku. Ukėse, papras-tai yra vandenio. Yra upės, jei ne, tai ežeračiai, jei ir tų nėra, tai yra koki upeliai, balaitės ir tam pa-našiai, kur žiemos laiku ga-lima pasirupinti ledo užte-ktinai visai vasarai, kad tu-rėjus ledaunukę, kur užlai-kyti galima nevien pienas ir smetona, bet ir kitoki da-lykai, kurie bijosi vasaros šilumos. Tokia ledaunė vi-suomet ukininkui užsimoka turėti. Reikia tik žiemos laikė nepasigailėti biškį da-rbo ir nepabijoti šaltų die-nų, o vasaros sulaukus le-daunė ir ledo bus užtekti-nai. Kur ledas gauti yra ne-galimu, galima ledaunukę, ar sklepe, vėsumą užlai-kyti su vandenio pagalba. Pa-sieniais, aplink reikia pa-vesti blekinius lovelius, juos atvesti iš šulinio denį, kurį kartais kar-to pumpuojant, vėsu, kur-pienas laikomas, bus šalta, kaip ledaunukėje. Yra tokių vietų ukėse, kur yra šalti-niai tekančio vandens. To-kį vandenį galima dūdomis nuvesti i minėtus lovelius, tik tada reikia padaryti bė-gančiam vandeniui nuova-dą i mėšlyną ar kitur kur.

SVEIKATOS DARŽELIS

Pagelba nuo dantų skaudėjimo.

Pajutus danties skaudėji-ma, ilgai nelaukus reikia pėdą minkštos vyriškos pan-čiakos (geriausiai vilnonės) pripilti karštos druskos, už-rišti šniureliu pagal kulnį ir uždėti ant veido ties skau-dam dančių. Skaudėjimas dings labai greitai. Tas pats vaistas yra tinkamu ir nuo skaudėjimo ausies viduje.

Plaukų džiiovinimas.

Moters, kurios turi ilgus ir tankius plaukus, turi keb-lumus su jų džiiovinimu po išmazgojimui galvos. Yra labai negeru daiktu susukti ar supinti plaukus kuomet jie nėra sausi ir laukti kol patis savim išsausės. Vasa-rnos laike yra geru daiktu atsistėti kur, teip, kad sau-lės spinduliai siektų šlapius plaukus ir savo sausa šilu-ma juos išdžiiovintų. Tą pa-tį galima daryti ir žiemos laiku, sėdint su palaidais plaukais prie lango, per ku-rį įeina saulės šviesa. To-kiu būdu sutvirtėja galvos oda ir plaukai įgauna svei-ka-tą savo gyvenimui.

MANO ILGĖSIS.

Gailiai, gailiai šlama miškas
Jo viršunėj yr varnų —
Laksto, kruta aplink viskas,
Tarp viñgiuotųjų kalnų.

O gyvent aš taip norečiau
Ten tarp girios medelių,
Jai galybė aš turėčiau
Kaip tie pulkai paukščių...

Ah! Aš vargšas ištremtinis,
Neturiu savo namų,
Kaip paukštėlis tas laukinis —
Nieks nejaucia man skausmų!...

Nieks nežadin' jausmų sielos, —
Pasiskųst nėra čia kam,
Man raso' akių blakstienos,
Kaip berželių girios, tam...

Man ne čiulba nė paukšteliai,
Širdį varsto tik skausmai...
Gal ir man, jau tie vargeliai
Užbaigt lemta amžinai?...

Aš norėčiau, kad pakirstų
Mane mirtis kuoj greičiau,
Tuomet siela tuoj užmirstų
Kaip gyvendams aš kenčiau!

Ir žemelė gal šaltoji
Mane vargšą suramins,
Nes tik ji viena, brangioji,
Saldziu miegu užmigdins!...

J. Svyrunėlis.

X. W. K. — A.

Rusijos piktoji dvasia.

(Tąsa)

tie prietkiai taip ilgai, kaip rašoma tame
žurnale, tad aišku, kad tie Vokietijos kai-
myniški — geri prietkiai nenuėjo perniek,
nepadare savo įtekmės, tas skaitytojai ga-
li būti aišku, kaip ant delno.

Tuomet patim laiku — rašoma toliau —
kada Kolumbus stengėsi kelionėn, kad at-
rasti Ameriką, rengėsi tolymon kelionėn į
vakarus, Slezijos ricierius, Nikolajus Pop-
pel (suvokietėjęs lenkas), rengėsi nė kiek
nelengvesnėn kelionėn į tolymus rytus.
Baltoji, ty. senoji Rusija (palygink Kara-
msino Istoriją apie Rusijos viešpatystę
VI. 277) buvo tikslu jo kelionės.

Kaip Amerika apie 1000 m. drąsiųjų
lingų, taip lygiai ir Rusija apie 1000m
atsiėjo Vladimirio Didžiojo — būv-
kreivatydos pasaulio. Bet, kaip Ame-
rika nuo jos atradimo per Narmanus iki
1480m. apart Greenlandijos niekam dau-
giau nebuvo žinoma, taip lygiai ir Rusija
tuomet patim laiku iki 1480m., gal buvo žino-
ma tik kur ten už Naugardo (Negarten).
Ir todėl, jeigu ne vokiečiai, niekas nebūtų
žinojęs, kad Rusija gyvuoja ant žemės ka-
muolio.

Vokietis, su ilga lazda rankose, rengiasi
kelionėn, kad atrasti Rusiją.

Kaip Kolumbus rengėsi pavojoning ir
tolymon savo kelionėn į vakarus, jurėmis,
teip lygiai ir mūsų Poppelis lygiai taip ren-
gėsi tolymon ir pavojoning kelionėn į ry-
tus, per vandenį. Su ilga lazda, kurios ga-
las buvo užkabintas prie tam tikro veži-
muko, į kurį buvo susidėjęs maistas ir vis-
ką, kas buvo reikalingu kelionėje. Vežimu-
kas tas buvo toks sunkus, kad jį nebūtų
pakėlus jo kiti ricierius (reiskia, nebu-
tų drįsęs vilkti jį su savim taip tolymon ke-
lionėn); Poppelis tuomet parodė savo tink-
umą ir drąsą, kad niekas kitas nebūtų
drįsęs stoti su juom į kovą.

Toliau aprašoma toji kelionė į Rusi-
ją.

Eidamas nesulaikomais žingsniais pas-
kinto sau tikslu, Poppelis, 2 d. Vasario
1483 metuose, iš Viennos jis išsirengė
trups metams kelionėn į vakarinę Europą.
Aprūpinęs palydėjimo laisuku savo vie-
špaties Fridriko III, iškeliavo per Inns-
bruck ir kitokius Vokietijos miestus į
Brukselį ir Mechliną. Ten jį pasitiko Mak-
similijonas, tuometinis kunigaikštis Bur-
gundijos, kurs jam įteikė laisukus, rašytus
karaliams Anglijos, Ispanijos, Portugalijos
ir Francuzijos. Visur tas drąsus vyras,
kaipo didis ricierius, graziakalbis ir hu-
manistas, buvo priimtas ir vaišytas man-
dagiai ir su guoda sveikinamas. Sugrįžęs
į savo gimtinę miestą Vroclavą, Poppelis
savo įspūdžius ir patyrimus savo kelionėje,
aprašė savo išleistoje knygelėje, kuri ir iki
šių dienų yra branginama, kaipo dokumen-
tas iš anos gadynės. Kaip gabus buvo Pop-
pelis savo įspūdžių aprašyme, prirodo jo
patėmyjimai apie anglus, kur sakoma: "Iš
visų mano žaletų, kuriomis yra garsūs
anglai, yra patėmytinu, kad anglai pinigų
ir kitokias gėrybes krauja be sąžinės (su-
lygink Fedler Niklaus Poppel Sitzungs
der Kaiserlichen Akademie der Wissenscha-

ften XXII, Wien 1857, 195)".

Pabaigus Poppelui kelionę į vakarų Eu-
ropą, jo užsigeidimas jį traukė kelionėn į
Rytus.

Poppelis su pirmu atsilankymu pas ca-
rą paskaitytas Lietuvos špiegu.

Kelionės pavoju stovint priešakyje,
Poppelis padarė testamentą. Aprūpinęs
ciesoriaus laišku, leidosi naujon kelionėn
su dviem savo tarnais ir panešęs kiek var-
go, gale 1486 metų, pasiekė Maskvą, kur
jis buvo paskaitytas Lietuvos špiegu ir bu-
vo priimtu kaipo toks. Čia jo pareikalauta
surašyti vardus Vokietijos kunigaikščių,
kad jo rašto stilių suligynus su stilium lai-
ško, kurį jam, Poppelui, buvo įdavęs Vokie-
tijos ciesorius; padarius tai, prisikabinta
prie jo, buk tą ciesorišką laišką jis pats pa-
sidirbęs. Vienok toliau tyrinėjant, rusai
persitikrino, kad anas laiškas buvo tikras,
kaipo ciesoriaus laiškas. O kad tuometi-
niam Rusijos carui, Ivanui III, buvo pagei-
daujamu sueiti pažintin su vakarų imperi-
jos valdonu, Vokietijos kaizeriu, tad liepta
Poppelį žmoniškai priimti. Klausiant, ar
jis atkeliavo kaipo kaizerio, ciesoriaus pa-
siuntinys, su koku ypatingu jo reikalu,
Poppelis turėjo užsiginti, aiškindamasis
ir aiškindamas savo kelionės tikslą, pasak-
kė: "Aš atlankiau visas krikščioniškas ša-
lis, tad geidžiau atlankyti ir Rusiją su jos
didžiuoju valdonu". Tas pasirodė įstabiu
tuometiniams, muzikams rusams (den baer-
nischen Rusen), bet, kaip išrodo, toliau-
siems tyrinėjimams Rusijos kraštų, Pop-
pelui nedaryta jokių kėblumų. Ir yra ti-
kra tiesa, kad Poppelis kaizeriui ir kuniga-
ikščiams, Nuernbergo seime, 1487 m.,
teip aiškiai dalykus perstatė ir suteikė ži-
nias apie Rusiją, kad netrukus kaizeris
jam įtikėjo ir pradėjo galvoti apie pasiun-
timą jo Maskvon, kaipo valdiškai-oficiali-
sko pasiuntinio.

Ką Poppelis kaizeriui ir kuniga-
ikščiams papasakojo apie Rusiją, tą sužino-
me iš jo pirmos, valdiškos audencijos pas
Ivaną III, Sausio mėnesyje, 1489 m., kurios
protokolas, rašytas rusų kalboj, yra archy-
ve iki šiai dienai, atspausdintas su puse
teksto kaizerio oficiališko laiško, po ant-
galviu "Pradžią diplomatiškų ryšių Didė-
sės Rusijos su užrubežio viešpatystėmis".
(St. Peterburg 1851 iki 1856).

Poppelis, kaipo pataikūnas, carą
įteikė ir užsitikėjamą.

Vokiškame vertime yra paduota Pop-
pelio kalba pas carą Ivaną III (Niklaus
Poppel, Wien 1857, 206 ir kituose lakštuose
ir pas Karams VI. 165). Poppelis pradė-
jęs savo kalbą pas carą šiteip:

Du metai atgal, kada palikęs Jusų Di-
dybę, sugrįžau savo tėvynėn, radau kaize-
rį ir kunigaikščius susirinkusius Nuern-
burge. Kaizeris manęs klausinėjo ir teiravosi
ar Jusų Didybė ir Jusų Viešpatystė
priklauso Lenkijos karaliui. Aš atsakiau,
kad Jusų didybė, kaipo didis kunigaikštis
ir įžymus valdonas, savo šalies didumu ir
turtais yra toli turtingesnis negu Lenkijos
karallus. Didysis Rymo ciesorius ir kuniga-
ikščiai, stebėjosi iš Jusų didybės, išmin-
ties ir turtingumo. Jie nieko nebuvo apie
Jus didybę girdėję, nė žinoję pirmiau, ne-
gu aš kada jiems papasakojau. Ciesorius
kasdien, kada sėsdavome prie pietų, aty-
žiai klausinėjo manęs apie Jusų didybę.
Galiau užsigeidė arčiau susipažinti su
Dideja Rusija ir todėl man prisakė, kad
rengčiausi kelionėn prie Jusų didybės, kai-
po oficiališkas pasiuntinys.

Apie tikslą savo kelionės, Poppelis pa-
tėmyja, kad: Ciesorius trokšta užmegsti
artymus ryšius tarpe Vokietijos ir Rusi-
jos. Didis kunigaikštis (caras Ivanas III)
delto, tegul išleidžia vieną savo dukterį už
Badenijos Albrechtą, kurs yra ciesoriaus
brolionu. Kad tikrai eiti tiesiu keliu, Pop-
pelis šitą propoziciją užtikrino trečiojo au-
dencijoj šitokiu išaiškinimu: Ivanas III ga-
li išduoti vieną savo dukterį už Kurfuersto
Jono Saksonijos (tas valdė didelius plotus
žemės, o tėvas buvo sunum kaizerio se-
sers), o antrą gali išleisti už Zigmundo
Brandenburgijoj (kurio brolis buvo žentu
Lenkijos karaliaus).

Caras leistų savo dukterį už cieso-
riaus sunaus, bet kunigaikščių luo-
mas skiriasi nuo carų luomo.

Vokietijos pasiuntinys Poppel susimai-
šė savo piršlybomis. Caras patėmyjo, kad
negalima suartinti giminytė su žemesnio
luomo ypatomis. "Stimen der Zeit" teip sa-
ko:

Tokios kandidatuos prie moterystės,
kaip kad išleidimas Didžiojo caro dukters
už kunigaikščio, būtų dideliu įžaidimu ir
(Toliau bus)

MOTERIMS PASISKAITYMAI

Vaikų paralyžius.

New Yorke ir kituose
miestuose Suvienytų Valsti-
jų apsiereiskė baisi vaikų li-
ga, vadinama Vaikų Paraly-
žium, kuri šiuosmet paėmė
kelioliką šimtų aukų. Dak-
taras Simonas Flexner iš
Rockfelerio instituto pasa-
koja, kad ta liga greičiau-
sia pasigauna sveikiausiųs
ir tvirčiausiųs vaikus. Vai-
kų sveikata ir tvirtumas nė-
ra jokių atsigynimo inran-
čių nuo šios naujos ir iki-
šiol dar neištirtos epidemii-
jos. Ikišiol yra tik tiek žino-
ma, kad šią baisę ligą gim-
do labai mažos bakterės, ku-
rios pereina net per geriau-
sius filterius ir kostuvus.
Visa įjega šios ligos yra pa-
ralyžiavime kuno. Mirtis
prie šios ligos ne paeina nuo
kokio nors užnuodijimo, bet
nuo kankinimų, dėlė kurių
negalima atsikvėpti. Kar-
tais tokie kankinimai tesia-
si porą valandų, bet kartais
jie tesiasi gana ilgai, net
kol jų auka amžinai užmer-
kia akis. Nėra baisesnės
tragedijos už šitą. Mikro-
bai gaunasi į kuno vidų
kvėpavimu, per nosį ar bu-
rną. Galima šiais mikro-
bais vaiką užkrėsti bučiuo-
jant jį, kostint ar čiudint
arti jo. Vietose, kur šita epi-
demija plačiai siaučia, moti-
nos savo vaikams ant kak-
lų kabina krepšelius su kom-
pharu, kurio kvapas nelei-
kia mikrobams lengvai
gautis į tą krepšėlį nešio-
jancio vaiko. Kiek patirta,
tokių krepšelių su kompha-
ru nešiojimas pasirodo la-
bai naudingu. Doktorai pa-
taria vaikams ištrinti žaliais
cibuliais (svogunais), kurių
kvapas šitos epidemijos mi-
krobams yra teipgi labai ne-
malonus. Kad apsaugoti
nuo šios epidemijos užsikre-
timo, motinoms užginta yra
leisti vaikams į bažnyčias,
teatrus ar kitokius ddelius
susirinkimus, kur visuomet
oras yra troškus ir dėlto
priešmės bakterijomis. Ne-
leisti juos vaikščioti gatvė-
mis ar kitose vietose, kur
yra daug dulkių. Vaikus,
laikė šiltų dienų, reikia
prausti bent du kartus į die-
nį, arba šaltu vandeniu nu-
mazgoti jų visą kūną. New
Yorke, kur šita liga paėmė
apie 700 savo aukų, miesto
valdžia išleido aštirus pri-
sakymus ant tiek, kad, bėgy
je 24 valandų, vaikų mau-
dymui ir prausimui sunau-
dojama 5,000,000 galonų
vandens. Tyrinėjimai iki-
šiol parodė, kad šita liga
greičiau prisikabina prie
vaikų turinčių šviesius plau-
kus negu prie juodbruvių.

Norint apsaugoti vaiku-
čius nuo šitos ligos, butinai
yra reikalingu užlaikyti na-
mus pagal arčiausius svei-
katos reikalavimus, ir vai-
kus reikia kuotankiausia
maudyti. Labiausiai juos
reikia prižiūrėti karščių
dienose. Greičiausia šita li-
ga prisikabina prie vaikų,
kurie dar neturi antrų dan-
tų.

Apie konfitūrų sutaismą.

Prisiėjus laikui sutaismy-
mo konfitūrų, kiekviena ga-
spadinė privalo išanksto
prisirengti prie šio dalyko,
tai yra, turėti priprigtus
tam tinkamus indus, turėti
apšvarintą vietą kurion tu-
rės būti sudėta. Kiekviena
gera gospadinė žino gana
gerai, kad sutaismas kon-

fitūrų apsimoka, nes viena
namie sutaistytos yra daug
geresnės negu pirktos krau-
tuvėse, o antra, jos parsie-
ina dikčiai pigiau.

Pirmiausiai visoko, kiek-
vienas vaisius pirmiau ne-
gu bus sutaismomas, turi bu-
ti gerai apšluostytas. Kad
sutaistyti vaisiai ilgai išsi-
tovėtų nesugedę, butinai
juos reikia virti tokiaime
inde, kuriame nėra buvęs
sviestas, taukai, aliejus ar
kas kitas iš riebumų, ir tai
naujame. Geriausiai tam
vartoti blekinį indą, iš vi-
daus baltai palivotą, nes to-
kiame verdami vaisiai ne-
permaino savo parvos. Prie
maišymo verdamų vaisių
reikia turėti šaukštą, teip-
gi nevertotą prie riebumų;
geriausiai yra prie konfitū-
rų turėti atskyrus indus ir
irankius, kurie nebūtų var-
tojami kitokiems tikslams.
Verdami vaisius nereikia
virtuvėje turėti nieko ver-
dancio iš riebalų ar ką nors
turinčio stiprų garuojantį
kvapą, kaip paveizdan ko-
postai ir tam panašiai. Iš-
virus vaisius ir juos nukė-
lus nuo ugnies, reikia grei-
tai uždengti švari audimu,
kad neįpultų musė ar kito-
kia bjaurybė, kuri gali už-
teršti ir užnuodinti išvir-
tus vaisius; geriausiai užsi-
laiko konfitūros arba suta-
sytai vaisiai, kuomet juos
uždarinėjant, po danktelio
dedasi popiera pamirkyta į
araką. O kad puslė nesuge-
stų, kuomet indelį atidaro-
ma, reikia apdėti skiaute-
liu audimu, suvilgytu šilta-
me vandenyje; kuomet at-
mirks, duosis lengvai nu-
imti. Kad konfitūros ilgai
išsistovėtų ir užlaikytų sa-
vo skonį, reikia įdėti viską
imbiero. Ant vieno svaro
vaisių, užtenka paimti im-
biero pusės piršto didumo
šmetelį, supjaustyti smul-
kiai, sudėti į cyropą ir tada
supilti į supjaustytus vai-
sius. Skystimai sutaistyti
panašiu būdu, prie mažų
šeimynų, reikia supilti į ma-
žus indus, kad atidarius bu-
tų galima tuojau sunaudoti,
nes atidarius tuojaus sko-
nis išsikvepia ir skystimas
netekęs savyje kvapo, su-
suirinkimus, kur visuomet
oras yra troškus ir dėlto
priešmės bakterijomis. Ne-
leisti juos vaikščioti gatvė-
mis ar kitose vietose, kur
yra daug dulkių. Vaikus,
laikė šiltų dienų, reikia
prausti bent du kartus į die-
nį, arba šaltu vandeniu nu-
mazgoti jų visą kūną. New
Yorke, kur šita liga paėmė
apie 700 savo aukų, miesto
valdžia išleido aštirus pri-
sakymus ant tiek, kad, bėgy
je 24 valandų, vaikų mau-
dymui ir prausimui sunau-
dojama 5,000,000 galonų
vandens. Tyrinėjimai iki-
šiol parodė, kad šita liga
greičiau prisikabina prie
vaikų turinčių šviesius plau-
kus negu prie juodbruvių.

Jeigu norisi, kad konfitū-
ros nepagėstų, kuomet jau
dalis iš indo yra išimta,
imant visada reikia vartoti
čystą šaukštą ir greitai in-
delį užrišti, o laikas nuo lai-
šo, popierą, kuria indelis
yra uždengiamas, suvilgyti
araku ir tada yra užtikrin-
ta, jeigu tektų patėmyti,
kad konfitūros indeliuose
genda, tad reikia vanden-
į užvyrinti biskį cukrus
ir konfituras išnaudo atvi-
rinti; o jeigu indelyje yra
užtektinai skystimo, tad
reikia indelį nudengti, ista-
tyti į kitą indą pripildytą
vandeniu ir teip užvirti.

Apie parfumų vartojimą.

Pasitaiko labai tankiai,
kad jaunesnės ar senesnės
moters pagadina savo cha-
rakterį vartodamos įvairias
perfumas, kurių kvapsnis
atkreipia kiekvieno atyda
ant savo aukos. Maloniau-
siau kvapu yra švarumo kva-
pas. Žmonėms gana gerai
yra žinoma, kad kvapsniai
turi lyg kokią atskyrą kal-
bą, kuri tankiai parodo di-
delę reikšmę. Malonus kva-
psniai tankiai mums prime-

na darželius, kuriuose auga
daugybė įvairių gėlių, iš-
duodančių nekalta, malonų,
sveiką kvapsnį. Šitą atmin-
damos moters, kurios var-
toja parfumas, kad su jų
pagalba išduoti savo kvap-
snį, privalo atminti, kad
perfumomis nereikia jomis
apsipilti tiek, kad jų kvap-
snis galvą apskutų, arba
praeivio nosį kreiptų į šalį,
bet naudoti tik biskelį, kad
permainyti orą, drabužių
paprastą kvapsnį. O reikia
pasakyti teisybę, kad ma-
žai ir labai mažai randame
tokių moterių, kurios nebu-
tų parfumomis teip susilai-
stę, kad net trošku darosi
arti esant, o ypač kokiame
susirinkime, nuo jų eina
kvapsnis, tiesiog nepaken-
čiamas. Atminkite gerai,
kad joks speciališkas kvap-
snis, paeinantį nuo parfumų,
nežiurint kaip daug jų
butų naudojama, jokių bu-
du nepaslėps kvapsnio, ku-
ris paeina nuo nešvarumo.

Nėra nieko juokingesnio
ir bjauresnio, kaip maty-
mas moteries, kurios kak-
las ir rankos neplautos, au-
sys tankiai purvų priaugu-
sios, kvapas nemalonus, o
ji parfumom susiliejęs, vei-
dus miltais storai apsiplius,
nesusipranta, kaip bjauriai
save persistato.

Prieš daug metų, mūsų se-
nutės rinko ir džiovinio kve-
piančius lapus ir žiedus, ku-
riuos vynijojo į drabužius
ir teip dėjo į skrynias, kad
persiimtų gėlių ir kvepian-
čių lapų kvapsniu jų drabu-
žiai. Šiandien jau nėra reika-
lo džiovinoti gėlių žiedus ar
lapus, kadangi vietoj to ga-
lima vartoti parfumas, su-
teikiančias malonų kvapsnį.
Vartojimas parfumų, koku
nors būdu, butinai reiklau-
ja: nereikia jas vartoti teip
kad jų kvapsnis siektų per
kelias dešimtis žingsnių.
Kiekviena moteris, varto-
janti parfumas, visada turi
atminti, kad anot ano prie-
džio, "kas per daug, tai
šėlauk", tad reikia jų varto-
ti kuomžiausiai.

Šviesios odos moterims
patartina vartoti parfumas
vadinamas konvalinu arba
heliotropą. Juodbrūvėms
reikalingu vartoti kiek aš-
resnės, kurios turi rožių ar
pinavijų kvapą.

Perfumos leistina naudo-
ti tekėjusioms moterims ir
suaukusioms merginoms.
Vartojimas-gi parfumų jau
noms mergaitėms, nors jos
butų ir augalotos, yra drau-
stinu, nes nepritinka joms.
Pas teip vadinamus ameri-
konus yra blogas įpratimas,
kad jaunos mergaitės su-
vartoja parfumų daug dau-
giau negu suaugusios mero-
gos ar subrendusios mero-
rės. Tėvai turi šituos apsi-
reiškimus gerai tēmyti ir
savo jaunoms dukrelėms
vartojimą parfumų užginti,
o jaunos mergaitės privalo
visada atminti, jog yra žmo-
nės, kurie supranta, kad
jos parfumos nepritinka
ir yra draustinu dalyku.

Naudojančioms parfumas,
yra vienas ir butinas reika-
lavimas: nevertoti jų per-
daug ir daboti švarumą ku-
no.

Vasaros laike, kada dide-
lės šilumos, reikia labai ir
labai prižiūrėti kuno šva-
rumą, kaip dėl sveikatos
teip ir dėl išsiuros odos
reikalavimų. Laikė didelį
karščių, reikia išsimaudyti
pas. Žmonėms gana gerai
yra žinoma, kad kvapsniai
turi lyg kokią atskyrą kal-
bą, kuri tankiai parodo di-
delę reikšmę. Malonus kva-
psniai tankiai mums prime-

Kam reikia praustis.

Yra mokslas vadinamas
medicina, kuris mokina
kaip reikia gydyti ligas. Ki-
tas mokslas mokina kaip li-
gų apsisaugoti, kaip jų iš-
vengti ir buti sveiku. Šitas
mokslas vadinasi higiena.
Kuris prisilaiko higienos
rodyklių, apie tą kalbėdami
sakome, kad jis gyvena hi-
gieniškai.

Medicina užsiima gydy-
tojais; žinojimas higienos
yra reikalingu kiekvienam
žmogui, kadangi kiekvie-
nas nori buti sveiku. La-
biausiai moterims žinoji-
mas higienos yra butinu da-
lyku.

Beabejonės, žingeidu bus
jums išgirsti ką mokina hi-
giena; kiekvienas žingeidau-
ja koki yra svarbiausi hi-
gienos reikalavimai.

Rirmu ir svarbiausiu hi-
gienos pamokiniu yra,
kaip užlaikyti sveikatą pir-
miausia užlaikant švarumą.
Kas nori buti sveiku, tas
pirmiausia turi pasirūpinti
švariai užlaikyti savo kūną
ir visame turėti atsakančią
tvarką. Kur švarumo nėra,
ten nėra nė sveikatos, kad
kasdieniniame gyvenime ne
galima išsisaugoti nešvaru-
mų ir susiteršimų, bet tam
yra vanduo, kaipo sveika-
tos protektorius.

Mūsų kunas yra apvilktas
oda, kuri yra skylieta kaip
sietas. Per tais skyles perei-
na prakaitas ir oras. Žmo-
gus kvėpuoja plaučiais, bet
ir per odą. Jeigu odos sky-
lelės bus užskretę, per jais
negalės iš kuno išeiti lau-
kan nė prakaitas, 'nė oras
įeiti negalės; kraujas tada
negali gautis į odą ir todėl
oda pradeda nustoti reika-
lingos išveizdos, pradeda
gelsti, darytis stora ir ligos
pradžią jau čia-pat. Jeigu
kas užkamšytų visas odos
skyteles, žmogus gyventi ne
galėtų, turėtų tuojau nu-
mirti.

Vienas indų kunigaikštis
sykį atlankė Europą. Jam
teko buti karališkuose ru-
muose ir šiaip įstaigose, kur
jam labai patiko įvairios
stovylos, padirbtos iš mar-
muro ir iš gipso nulipintos.
Sugrįžęs į savo šalį, užsigei-
dė butinai tokias stovylas
turėti pas save, o ypač, kad
greitu laiku turėjo pas jį
atsilankyti svečias iš Euro-
pos. Padirbtį stovylas iš
akmens ar kitos medegos
nebuvo galima dėlė laiko
trupumo. Anas kuniga-
ikštis išgalvojo būdą, kaip
papousti savo rumus stovy-
lomis greitu laiku, apsiei-
nant be daugybės darbo.

Liepė savo dvariškiams nuo-
gai išsirengus atsistoti
tam tikrose vietose, ant ak-
meninių plytų, stovylių pa-
vidale, o jų pagražinimui,
visas tas gyvasias stovylas
liepė ištepti įvairios spalvos
dažais. Bet kas atsitiko. Už
pusvalandžio laiko, gyvo-
sios stovylos pradėjo griuti
į šalį. Visos jos apalpo. Čia
jau esanti Europos dakta-
rai šoko pagelbon apalpu-
siems ir pripažino, kad to
visjo atsistikimo priežasčia
buvo dažai, kuriais jie buvo
aptepti. Dažai uždarė visas
odos skyteles ir tokiu būdu
oras negalėjo per jas gau-
tis, todėl gyvi žmonės pas-
tatyti stovylių vjeton, turė-
jo apalpti. Ir kad greitu
laiku nebūtų numazgota
nuo jų dažai, visi jie būtų
greitai mirę.

Nedėdienio Pasiskaitymai

Dėdūlė

Ar žuvis girdi?
(Tąs iš 33 No.)

triubelėmis su akloimis žarnomis. Kiekviena akloji žarna turi būti surišta su girdėjimo jauslais ar ausies plėvėmis, pagaunantiomis kokio nors balso skambėjimą.

Vilnis, gimdanti kokią nors judėjimą, oro puslės sienos, turi padidinti judėjimo balsą triubelėje, kuri sujungta su judėjimo jauslų organizmu. Tokiu būdu lengvas atbalsis gali būti lengvai išsiaiškinamas kiekvienam atydziai tēmyjančiam šiuos ypatingumus, kurie turi padidinti judėjimo balsą, kokių mes suprasti negalime, o kuriuos jos gerai supranta ir juomi susikalba tarp savęs, kaip kad paukščiai savo rekmu, šunės lojimu, arkliai žvengimu ir taip toliau. Žuvis, kurią matė Dr. Albert, padarė ką nors panašaus, kuomet ji buvo savo vietoje rami, budama varžoje ir nežinodama savo pavojaus, tik ji pamatė kuomet varža buvo keliama iš vandens, nes visos žuvytės prie kranto prieš saulę besišildančios, staiga nūrė į visas puses nuo tos pusės, kurioje varža buvo. Aiškiai išrodo, kad varžoje buvanti žuvis, kuri pamatė savo pavojų, būtų pasakius kitoms "pavojus, bėgkite!" Ir gali būti, kad žuvis turi balsą, tik mes jo negirdime, nesuprantame. O gal buti, kad tarp žuvų yra balsai ir gana stiprūs, gal buti, kad tarpe jų yra barniai, piktližiuvavimai, pludimaisi, koliojimai, teip kaip ir tarpe mūsų laikraštinių. Teisybė, anas redaktorius, kurs tirpsta redakcijoj prie savo stalo po 100 lapų, man yra sakęs, kad tik pas žmones randasi blevyzgojimai ir pludimai, bet... gal jie yra ir tarp žuvų. Gal...

Už mūsų pasaulio gyvoja nesuskaitoma daugybė kitų pasaulių.

Mokslininkai tikrina, kad už mūsų pasaulio žvaigždė tame lanke, gali būti pasauliai, panašūs pasauliui kuriame mes gyvename. Rodo si, teleskopu galima pasiekti toliausius rubežius žvaigždėtosios sistemos, kuriai priklauso mus apšviečianti saulė.

Persitinkinta, kad kuomet toliau žiurima, tuom mažiau žvaigždžių matoma, kol ant galo nesimato dangiškų kunų, tad pareina mislis apie toliausius rubežius. Už anų rubežių yra išveizda didelio spirališko kuno, kurs pavidele kokio kėvalo apsupa mūsų pasaulį. Jeigu imsime sau pavyzdžių, kad mes sėdime kambaryje, tad žinodime gerai, jog aplink mus plaukia daugybė įvairių smulkų kunų, kurie yra maž-daug lygiame tolume vjenas nuo kito, o kurie susispietę lyg kokiame kamulyje, už kurio yra lyg ir kokia tuštuma, nors ne aiškiai žiurima, kuri susideda lyg iš kokių smulkučių, žvilgančių dalelių. Kada persistatysite šitą paveizdą sau aiškiai, tada jums bus aišku, kaip šiandieniniai astronomai persistato išveizdą viso matomo pasaulio.

Pavidalas ano vidurinio kamuolio perstatys kiautą,

kuriame laikosi žvaigždės, kurio mūsų saulė yra tik apdailyta dalis, o anas kėvalas, apsupantis tą kamuolį, bus kelias, kuriame žvaigždžių yra kur kas daugiau negu jo pašaliuose. Tame kelyje, kurį vadinama pieno keliu žvaigždės visuomet išrodo mažesnes už esančias kelio šalyse, kas duoda suprasti, kad jos yra nuo mūsų daug toliau, kad jos yra atitolintos nuo mus didesnių ir tuomi įeigoje galingesnių žvaigždžių, lyg atskirtos juodu pėrtvaru. Jeigu į mūsų pasaulį kas žiūrėtų iš kokios tamsios tolumos, kaip mes kad žiurime į žvaigdes ir kitus dangaus kunus, mūsų pasaulis išrodytų lyg kokia žuvis, plaukiojanti jūroje.

Iš čia kyla klausimas, ar negali rasti daugybę kitų tokių pasaulių, kaip kad yra mūsų pasaulis. Galima būtų stovėti ant šio kio temato. Bet yra faktai, kurie leidžia mūsų manymus patvirtinti. Matome tuos atskirus pasaulius. Vienok tas dar nereikia, kad jie priklausotų mūsų pasaulio, tik yra atskirti savotiškais rubežiais.

Tokie apsirėikimai yra tai lyg spirituališkos miglos. Paveikslai, koki buvo nuimti nuo anų pasaulių, su pagalba fotografiško aparato, yra tiesiok stebuklu. Išžiura anų pasaulių yra labai panaši tam, kokių aparšėme žvaigždžių sistematikąjį pasaulį. Jie turi atskyrimo kėvalą ir nežymiai šviesų lanką aplink save. Yra tenai punktai šviesos, ni kiek, primenantis mums kruvas žvaigždžių, kokias randame mūsų pasaulio sistemoje, bet jų negalime pažinti dėl ddelio toumo. Išrodo lyg pridus gazo šviesa. Spektroskopas parodo, kad iš ten paeinanti šviesa nėra panaši šviesai gazo, bet daugiau panaši šviesai žvaigždžių.

Kas tai yra spektroskopas? Kiekvienas iš mus pažįsta ir žino kas tai yra "laumės juosta" ar "laivo rykštė". Nevienam, galibut teko kada patēmyti, kad kokia šviesa paprastos lempos, kuomet atsimeša į trikampį stiklą, stiklas išduoda spalvą anos "laumės juostos" šviesos spalvų. Dėdūlė pats, kada buvo mažas, labai mėgo žiūrėti į tokias spalvas, kurios jam pigiausia buvo matomos bažnyčioje, kur "pajonkai" ir "liktoriai" budavo apkabinę įvairiais kamuotais stiklais. Kuomet saulės spindulių šviesa puola ant tokių stiklų, šviesa, rodosi teska į visas puses, prisidengdama įvairiomis spalvomis. Turime spalvas: Zalia, raudona, mėlyna, geltona, violetinė ir daug kitokių. Tos spalvos neperšimaino staisga, bet pamažėli, laipsniškai, pereina į kitą. Tą spalvų persimainymą pavadinsi me matymu. Paimkime dabar lukinę elektros lempą, o gausime tyrą šviesą, susidedančią iš augščiau minėtų spalvų. Ant kelio saulės spindulių, kurį irgi pavadinsime matymu, tokių pat spalvų, lyg dulkės. Iš kur tas viskas imasi? Saulės šviesa, teip-pat kaip ir elektrinės lempos, galima perleisti per kokią nors kitią, silpnę šviesą. Ga-

li buti, kad gerai žinote, kad jeigu į ugnį įberame žiupsnį kokios druskos, tad iš ugnies pakyla geltona liepsna, kurios šviesoje žmogus išrodo lyg lavoną. Tą liepsnos geltoną šviesą pagimdo hemiškoji medega, kuri randasi druskoje. Šviesa anos chemiškos medegos, užmuša už save silpnę šviesą ir apšviečia plotą savaip. Kuomet per šitą geltoną šviesą nūrešime per leisti šviesą elektros, tad elektros šviesa neįstengs savo spindulį perimesti kiau-rai dėl chemijos tirštumo ir todėl elektros mestas spindulys savo šviesą maišo su chemijos šviesa ir tada ten, kur tos dvi šviesos susimaišo, patēmysime tamsų spindulį mēlsvai gelsvą. Teip-pat yra su įvairiais gazais. Kiekvienas, tam tikroje vietoje, padaro savo įtekme.

Jau augščiau kalbėjome, kad įvairių spalvų keitimosi dulkės matome ant kelio saulės spindulių, o ant kelio elektros lempos spindulių nėra.

Koks tame išvedimas? Mokslininkai aiškina štai kaip: Saulės spindulių šviesos tekėjimas yra vienodas kaip ir elektros lempos, bet ore yra įvairių gazų, kurie degdami nuo karščio saulės spindulių, gimdo įvairių spalvų liepsnos šviesas, kurios susimaišo su šviesa saulės spindulių, pagimdo anas spalvuotas dulkėles, kurios savo spalvas maino, lyg lašai kokio skystimo tekėdami savo keliu. Koki yra tie gazai, galima apie tai dasiprotėti, kokiame vietoje tos spalvuotos dulkės yra matomos. Zemėje yra įvairių metalų, įvairių mineralų ir visi jie turi savo rūšies gazus, kurie veržiasi iš žemės oran. Tokiu pat būdu galime dabar prisitaikyti prie žvaigždžių tyrinėjimo. Aparatas, kurs mums tarnauja prie tokių tyrinėjimų, vadinasi spektroskopu. Su jo pagalba atrasta daugelis dangaus kunų, kurie pirmiaus buvo nežinioje. Su pagalba šito ar jam panašaus aparato atlikta ir kitokių tyrinėjimų daugybė.

Dabar, žinodami spektroskopu užduotis, galime eiti prie užbaigimo šio pasiskaitymo. Kaip pirmiaus buvo užsiminta apie anuos tolumus nežinomose erdvėse, spektroskopas verčia suprasti, kad anose tolumose iki šiol nežiurima, dėl savo toumo; šviesa, paeina nuo ten esančių žvaigždžių. Turime tad sąprotauti, kad ten yra kiti pasauliai, atskirti nuo mūsų pasaulio tam tikrais rubežiais. Didelis jų toumas duodasi patvirtinti tuom, kad jų toumas yra mažiausia penkis kartus toliau už smulkiausių žvaigždėlių, kurių galime matyti ant žvaigždžių kelio, vadinamo pieno keliu, arba 190,000,000,000 (160 kvadracijų) mylių. Jeigu teip yra, tad reikia manyti, kad plotas anų tolimų erdvių yra daug didesnis negu plotas mūsų pasaulio. Nedrasu manyti, kad anos erdvės galėtų buti sparnais erdvių mūsų pasaulio, bet galima drasiai sakyti kad yra kiti pasauliai, toki kaip ir mūsų, tik teip tolymi, kad kaip žiurime į juos per geriausius teleskopus, matome tik šviesius plėmus.

JUOKAI

Suramino

Chirurgas nupjovęs abi dvi kojas savo pacientui, suraminimui jo, pasakė:

— Gulėk sau ramiai, o užtikrinu, kad už poros mėnesių busi sveikas kaip ridikas.

Ir vienam ir kitam įstabu. — Turiu prisipažinti, kad labai įsimylėjau į tavo seserį Petronę.

— Aš irgi iš galvos einu, nes labai myliu tavo seserį Elžę.

— Ar teip!? Man įstabu, į ką tu ten turėjai įsimylėti...

— Ir aš nesuprantu, kas tave prie įsimylėjimo teip patraukė mano sesers pusėn....

Vagis tarpe nekaltųjų.

Vienas kunigas, kurs mėgo tankiai atlankyti kalinius ir su jais kalbėtis, kartą atlankęs kalėjimą, iš eilės klausinėjo kalinius, kartas už ką kalėjiman pateko ir ant kaip ilgai. Žinoma, kiekvienas sakėsi, kad kalėjiman pateko bereikalingai, kad teisėjai besažiningai juos pasmerkė. Galiausiai, paskutinio užklausta:

— Ar tu ir nekaltas?

— Ne — sušuko užklaustasis — aš čia kenčiu teisingai, nes papildžiau vagystę.

— Ar teip!? — nusitebėjo kunigas ir baigdamas savo kalbą, pridūrė: Tad kodėl čia maišaisi su teisingais žmonėmis? Žiūrėk, kad kitą kartą čia atėjęs tavęs nerascia. Tai pasakęs išėjo sau.

Nori usų.

Motina:— Onutė, ko Vincukas teip labai verkia? Duok jam ką jis nori.

Onutė:— Vincukas pasiėmė tėvo lazdele ir binoklį, o dabar nori usų, tad verkia.

DRAUGIJŲ REIKALAI.

EXTRA PRANEŠIMAS.

Šiuomi pranešame, kad 10 metiniame apvaikščiojime draugystės L. S. K. Sv. Kazim. Gvardijos, kuris atsisub 3 d. Rugsėjo, kad visos draugystės, kurios yra užprašytos ir ims dalyvumą apvaikščiojime, susirinktų 7 val. ryto Papovičiaus svetainėje iš kur visa paroda eis į Sv. Jurgio bažnyčią ant pamaldų. Po pamaldų vėl visos draugystės turės sugrįžti vėl į tą pačią svetainę.

Popiet, 3 val Germania Worwaerts svetainėje bus vakaras su platu programu. Bus prakalbos, dainos ir deklamacijos. Po programui tęsis šokiai iki vėlai nakčiai.

Sirdingai kviečiame visus atsilankyti ant mūsų 10 metinio apvaikščiojimo.

Komitetas.

Mėnesinis L. Vyčių 25 kp. susirinkima s bus laikytas pirmadienyje, 4 d. Rugsėjo, Columbia svetainėje, 7:30 vakare. Visi kuopos nariai malonėkite atsilankyti į susirinkimą, nes bus daug ko del apsvartymų.

I. Sakalauskas, kp. sekr.

PARSIDUODA

Grosėnė ir valgomųjų žalių daiktų krautuvė. Nuo seniai išdirbtas biznis tarp lietuvių ir lenkų. Parsiduoda pigiai.

1536 St. Clair Ave.,

AUKŠINĖS
PLUNKSNOS

Laikančios savyje rašalą, yra dabar plačiausiai vartojamos ir tai vienas iš parankiausių rašalų įrankių. Todėl visi jas ir perka. Bet jei nori turėti tą parankųjį dalyką, niekad nebandyk pirkinėti pigių, kurios yra paroduojamos po 25c., 50c., \$1.00 arba, kad ir \$1.50, nes bus veltas pinigų išmetimas ir tos plunksnos niekad gerai rašyti negal, nes jos padarytos tik del apgavytės. Ir todėl norėdamas turėti gerą plunksną, nepirk pigesnę, kaip \$2.00 ir tai tik šios kompanijos, nes bėgyje 3 m. daug esome mes jų pardavę ir visi mūsų įmonėčiai kostumieriai yra patenkinti ir užgandinti.

PREKĖ

Nuo \$1 iki \$10.00.

"DIRVOS"
Knygyne

2004 ST. CLAIR AV.

A. URBŠAITIS

seniausia
LIETUVIŠKA
BARBERNĖ

Pas musilgai nelauksi, nes greičiausiai ir geriausiai atliekama darbas tai pas mus.

2271 St. Clair Ave. N.E.

SPALVUOTAS

Suvalkijos Žemlapis.

Sutaisė B. K. BALUTIS
Kartografas-Geometras.

Didumas 22 colių pločio per 28 colių ilgio. Kaina \$1.00.

Gauamas

"Dirvos" Redakcijoj,
904 ST. CLAIR AV. CLEVELAND, OHIO

"Dirvos" Agentai

Pas kurioje galima visados užsiskyti "DIRVA" ir užsimokėti prenumeratą.

BENTLEYVILLE, PA.

B. A. Matukonis, P. O. Box 268.

HOMESTEAD, PA.

M. Vaikšnoras, 411 Ann St.,

SHENANDOAH, PA.

T. P. Krišnauskas & Co. 102 East

Centre st.,

BROOKLYN, N. Y.

M. A. Mluka, 416 Hooper St.,

NORWOOD, MASS.

K. Vesula, 1160 Washington St.,

NEW BRITAIN, CONN.

Vac. Gilevicia, 20 Star Street.

"Draugas"

Vienintelis pigiausias Lietuvių Katkų

DIENRAŠTIS

"DRAUGAS" duoda daug žinių iš karės lauko, pasakoja, kas dedas nelaimingoje mūsų tėvynėje Lietuvoje, skelbia įdomiausius atsitikimus iš viso pasaulio. Žinios paduodamos knogreičiausiai.

"DRAUGAS" remia, stiprina lietuvių katalikų drangias, rūpinasi jų reikais.

"DRAUGAS" kelia tautišką susipratimą, platina katalikiškai lietuvišką kultūrą.

"DRAUGAS" rašomas aiškia ir visiems suprantama kalba.

"DRAUGAS" metams tekaštuoja tiktai \$3.00, pusei metų \$1.75. Čikagoje, siunčiant pačta, metams \$4.50. Nuo vaikų ir nuo agentų perkant atskirais numeriais po 1c.

Užrubėgyje "Draugas" dienraštis metams \$6.

"SAVAITINIS DRAUGAS", Metams kaštuoja tik \$1.50.

Atskiras numeris po 3c.

Visais reikalais kreipiantis adresuokite:

Draugas Publishing Co.

1800 W. 46th St. - - CHICAGO, ILL.

Tinkamiausias lietuviams laikraštis yra
"DARBININKAS"

"DARBININKAS" eina utarninkais, ketvergais ir su batomis.

"DARBININKAS" paduoda daug žinių iš darbo lauko, apie unijas, apie darbininkų judėjimą.

"DARBININKAS" paduoda daug straipsnių, naudingų darbininkams pasiskaitymui, rašytų pačių darbininkų.

"DARBININKAS" paduoda svarbiausius nuotikius visame pasaulyje, indomiausias žinias ir žingeidžiausias atsitikimus.

"DARBININKAS" visuomet turi smagių, gražių eilių, dailių vaizdėlių ir apysakėlių.

"DARBININKAS" visuomet turi viso to, kas darbininkui svarbu, naudinga, indomui suprantama.

"DARBININKAS" nuolatai išleidinėja knygėlių, kurios dailumu, gražumu, turiningumu, pigumu viršija visas išleistuves.

Skaitykite ir platykite "Darbininką" ir jo leidinius. Prenumeratos kaina: tris kartus savaitėje metams \$3.00; pusmečiui \$1.50; vieną kartą savaitėje, užsisakant tik subatinius 8 pusl. numerius, metams \$1.50, pusmečiui 75c.

Adresas:

"DARBININKAS"

242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

"DIRVOS"
SPAUSTUVĖ

Atlieka Visokius

SPAUDOS

DARBUS

MUSŲ SPAUSTUVĖ SPAUSDINA knygas, konstitucijas, plakatus, cirkuliorus, visokias kvitas, laiškus antgalvių, kopertus, tikietus, vizitines korteles, ir t.t. Kadangi mūsų spaustuvė įrengta sulig naujausios mados mašinomis ir raidėmis, todėl ir spaudos darbus atliekame dailiai, greitai ir pigiai

Siųsdami užsakymus adresuokite šitaip:

"DIRVA"

2004 St. Clair Ave. Cleveland, O

VIETINĖS ŽINIOS

Savaitinis Kalendorius

Rugsėjis

- 2 S. — Stepono.
3 N. — 12 Ned po Sekm.
4 P. — Rozalijos.
5 U. — Zakarijaus.
6 S. — Reginos.
7 K. — Sabino.
8 P. — Gimimas šv. Mar.
4 d. Labor Day

Atvažiuos p. M. Šalčius. Rugsėjo 3 d. atsibus šv. Kazimiero Kareivių Gvardija apvaikšios 10 metų sukaktuves savo gyvavimo, kuriame dalyvaus visos katalikiškos draugystės. Visos draugystės ryto metu, susirinks į Popavičiaus salę ir iš čia visos maršuos ir corpore šv. Jurgio bažnyčion, kur atsibus specialios pamaldos. Po pamaldų, apie 3 valandą po pietų, salėje "German Verweerts Turn", prie E. 55 gatvės atsibus prakalbos, kur kalbės visuomenę plačiai žinomas mokytojas p. M. Šalčius (buvo kviestas p. S. Šimkus, bet tas atsisakė) ir kiti vietos kalbėtojai. Programoje teipgi dalyvaus Teatrališkas Horas ir L. Vycių 25 kp. Horas.

Pereitos pėtyčios vakare parvažiuo iš trijų savaitinių vakacijų visiems Clevelando lietuviams gerai pažįstamas, p. A. B. Bartoševičius, bankininkas, su šeima. Jie automobilium važiuodami atkankė Buffalo, Negara Falls, Albany, Bostoną, New Yorką, Philadelphia, Baltimore, Washingtoną, Newarką, Atlantic City, Pittsburghą ir daugelį kitų žymesnių vietų.

Duona nepabrangs. Einiant valgio produktams augstyn dideliu smarkumu, buvo laukta ir duonos pabrangimo. Vienok kėpų organizacijos viršininkai oficiališkai paskelbia, kad duona liekasi nepabranginta kol kiekvių būselis pereis 2 dolerius. Taigi duonos prekė liekasi ta pati dar ant toliaus.

Policistas prie svetimo amato. Pereitoje savaitėje buvo atsitikimas, kad žmogus, važinėjantis ant vežimo prie gatvių laistymo, staiga susirgo ir todėl greitai buvo nugabentas į ligonbutį, paliekant vežimą su arkliais prie Superior ave. Policistas Funkc užsilpo ant vežimo ir nuvažiuo į policijos stotį E. 79 gatvės, kad ten paliktį vežimą su arkliais. Vakare policijos kordone buvo jau 11 skundų, paduotų ant policisto Funkc, kad tas imasi svetimo amato. Mat žmonės, kurie matė jį važiuojant tuom vežimu, nežinodami kame dalykas, pasiskubino su skundais.

Negerkite nevirinto vandens. Sveikatos komisija atsisakė į miesto gyventojus ir visiems prisako negerti nevirintą vandenį. Mat, dėl leli sausos vasaros pagedo vanduo ir todėl pradėjo siausti šiltinės epidemija. Kad apsisaugoti užsikrėtimo šita liga, reikalinga yra vandenį atvirinti ir tik jį atšaldžius gerti. Per praėjusią savaitę buvo 30 susirgimų šiltine.

Deigė lentų pjovyklos. Pereitos pėtyčios rytą išėjo gaisras į dar lentų

pjovyklos "The Mills Carleton Lumber Co". prie Carter Road N. W. Iš čia gaisras pasiekė kitą pjovyklą "Peters Millwork & Lumber Co". Abidvi šios pjovyklos, su visoms mašinoms sudegė iki pamatų. Išdegė ir jardi, kurių plotas iš 5 akrų žemės buvo prikautas įvairios rūšies lentomis. Lentų sudegė 5 milijonai kubinių pėdų. Nuostolis apskaitomas ant \$200,000.

Sujungs Clevelandą su Pittsburghu. Pereitą savaitęėjo tarimais viršininkų elektrikinių traukių, jungiančių Clevelandą su priemiesčiais ir artymais miesteliais, kad pravesti šios rūšies geležinkelio susinėjimą su Pittsburghu. Susitarkta praveisti kelę ir paleisti traukus nuo Cleveland, keliu, vadinamu "Cleveland Alliance & Mahoning Valley". Važiuojant iš Clevelando į Pittsburghą reiks keliauti šiaip: Iš Clevelando keliu "Northern Ohio Traction & Light Co" iki Revenna. Iš čia imti traukį "Cleveland Alliance & Mahoning Valley" iki Warren. Iš Warren reiks imti traukį "Republic Railway & Light Co" iki Yongstown, iškur Youngstowno karais bus galima davyžuoti į New Castle ir Pittsburghą.

Truksta elektros. Fabriku dauguma vartoja miesto elektrą ne vien šviesai, bet ir pajegai. Dabargi, kada Europos karės reikmenis dirbama su didžiausiu pasiskubinimu, fabrikai pristatė mašinų teip daug, kad miesto elektros stotis nestengia užtektinai elektros pagaminti ir todėl labai tankiai užgasta žiburiai, gatvės, pramonės ir privatiškuose namuose, kur šviesa gaunama iš miesto elektros stoties. Rengiamasi statyti naują stotį, kuri atsisieis 2 milijonus dolerių.

Pabrango pienas. Paskelbta pieno pristatytų organizacijos viršininkų, kad pradedant su 1 d. Rugsėjo, pieno prekė pakyla iki 9c kvorta. Moterų draugija "Women Club" padavė peticiją miesto tarybai, kurioje reikalaujama, kad būtų peržiūrėta knygos pieno pristatytų, kad persitiktų apie priežastis pakėlimo pieno prekės.

Arestavo 28 naktibaldas. Subatos naktį policija suėmė 28 naktibaldas prie Lorain ave., tarpe W. 65 ir 99 gatvių. Šita šaika vakarais baldėsi gatvėmis ir įvairiais būdais užgauliojo moteris ir mergaites, o kuomet gatvės aptuštėdavo vėlyvu nakties laiku, susirinkdavo prie rezidencijų ir ardė nakties ramumą savo giedojimais. Gali būti, visi bus iš miesto išvaryti.

Atitaisymas žinios. Pereitame numeryje mes paskelbėme, kad 4 d. Rugsėjo atsibus suvažiavimas 8 apskrčio SLA. Dabar mus informuojama, kad bus tai ne apskrčio suvažiavimas tą dieną, bet apskrčio rengiamas teatras, naudai Prieglaudos Namų. Apskrčio suvažiavimas įvyks kada apie Naujus Metus. Šiuo an žinia, klaidinga! mums perstatyta, atitaisomė.

Red.

DR. J. ZWICK,

LIETUVIŠKAS GYDYTOJAS.

1935 St. Clair Ave. N.E.

(Ant kampo St. Clair ir East 20 gatvės)

Ant Pakličio Aptiekos.

OFISIŠKAS VALANDOS:

Ryte: nuo 9:30 iki 12:30.

Vakare: nuo 6 iki 7:30.

TELEFONAI:

Dy. Centr. 4238, Bell Prosp. 978.

Gyvenimo Telefonas:

Princ. 1558-8

"Dirvos" Knygyne

Naujos Knygos.

Parankiausias budas vokiečių kalbai pramokti. Prekė 35c.

Elementorius ir vaikų skaitimėliai. Prekė 25c.

Mokyklines rašyti. Parankiausia knygutė pramokti gražiai rašyti. 25c.

Daktaras kišniuje. Su daugybe daktariškų receptų. 75c.

Kišininis žodynis, labai paranki knygelė mokintis angliskos kalbos 50c.

Klausimai ir atsakimai, kaip išsiminti užkėstis popierais. 15c.

Gyvenimai Šventųjų. Skaitymai dėl kožnos dienos su paveikslais. Skuros apdarais, aukštesnės literos \$5.00.

Teipgi didžiausia sankrova visokio turinio knygos: pasakų, istorijų, Biblijų, angliskos kalbos rankvedžių ir rankvedžių, žodynų, puikiausių maldaknygių, kryželių ir kitokių religijškų reikmenų ir t.t. Taipgi įvairiausių rašymų dalykų ir visokių popierių.

Kuomet reikalausite, kokių nors knygy, malonėkite kreiptis šiuo adresu.

"DIRVA"

2004 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio

Draugystės, kurios turi

"Dirva" už Organa.

Valdyba Dr. D.L.K. Vytauto Gradijos, po priegloba šv. Petro, Cleveland, Ohio.

Pir. J. VERSIACKAS,

8123 Kogan Ave.

Vice-pirm. F. SAUKEVIČIUS,

1115 E. 68th Str.

Nut. rašt. S. BINKIS,

615 E. 9th Str. N. E.

Izd. rašt. A. REMEIKA

8024 Sorvinsk Ave.

Izdin. M. SAUKEVIČIUS,

3815 Kelly Ave.

Vakara ir Konsideras

K. SAIMONAS, 848 E. 168th Str.

Kapitonas J. KEMAS, 3816 Kelly Ave.

Kapitonas J. SABA, 615 E. 9th Str. N.E.

Laukiantas J. ŠUKYS, 615 E. 9th Str. N.E.

Oficerius J. MAČULAITIS, 2003 Hamilton Ave.

Oficerius J. T. NEURA, 2202 Hamilton Ave.

Felfeb. M. ABUKAUSKAS, 2652 Hamilton Ave.

Signalistas

M. GRUDIS, 2011 Hamilton Ave.

Mėnesiniai susirinkimai atšibona kiekviena mėnesi, ketvirta nedidelis, 2 val. po pietų Knaus sveatinėje, 6131 St. Clair ave.

Kiekviena mėnesi atšibona 2 sykų praktiki.

Pirma Uatrinka ant Jairo Hales, 6004 St. Clair ave. ir kiekviena pirmą ketvėrą ant Knaus Hales, 6131 St. Clair ir 62 gatvės.

Valdyba Lietuvos Sūnų Karoivių šv. Kazimiero Gvardijos Cleveland, Ohio.

Pirmin. J. MAKSIMAVYČIUS,

1542 E. 36th Str.

Vice-pirm. F. BARANAUSKAS,

2816 Kelly ave.

Nutar. rašt. J. POVLONIS,

5915 Doble Ave. N.E.

Fin. rašt. CIP. SELICKAS,

6202 Healey Ave. S. E.

Izdin. J. MŠKINIS,

1032 E. 33th Str.

KARIŠKA VYRIAUSYBĖ:

Kapiton. J. RAKAUSKAS, 7028 Superior Ave.

Oficeriai:

P. ŠARKAUSKAS, 1301 E. 56th Str.

J. MAKSIMAVYČIUS, 1542 E. 36th Str.

J. ŠUTRIS, 1088 E. 79th Str.

J. URSAITIS, 1448 E. 33rd Str.

J. GAIDELIS, 1402 Oregon Ave.

Signalistas,

J. ŠALČIUS, 1299 E. 41st Str.

Mūsų praktikos atšibona kiekviena mėnesio trečiame Uatrinke, nuo 7:30 vakare. Jaites Sveatinėje, 6004 St. Clair Avenue N. E.

Mėnesiniai susirinkimai atšibona kas antra utrinka kiekviena mėnesio nuo 7:30 vakare ant Stockes sveatinėje, 6221 St. Clair Ave.

Valdyba Draugystės šv. Kazimiero Karalaicio Norwood, Mass.

Pirmin. JURGIS VERSIACKAS,

1184 Wash Str.

Vice-pirm. KLEM. SPIRIDAVIČIUS

1025 Washington Str.

Prot. sekr. ADOL. KAVOLIAUSKAS,

1167 Washington Str.

Fin. sekr. JON KAVOLIAUSKAS,

13 Lois Ave.

Izdin. JUOZAS AKUNEVIČIA,

23 Dean Str.

Maršalka JONAS VILKIŠIS,

1142 Washington Str.

GERA PROGA!

Lengvai galima įgyti naujas dviejų šeimynų namas.

Puikiai įtaisymai, kaip tai: Maudyklės, elektrikinė šviesa, apšildymas, dviejų porčiai ir skėpas.

Gali pirkti turinti \$500 arba išmainysime ant loto.

Kreipkitės prie: A. Rašimas, "Dirvos" Office.

THE ST. CLAIR AVE. SAVINGS & LOAN CO.

IKORPORUOTA PER OHIO VALSTIJOS VALDŽIA.

Už padėtus pinigus mokame penktą nuosimtį nuo dienos padėjimo iki dienos atėmimo.

Taipgi taupymą galima pradėti nuo vieno dolerio (\$1.00) ir aukšty.

Viršminėta banka siunčia pinigus į visas dalis svieto.

Parduoda laivakortes ir money orderius.

Apsaugoja nuo ugnies namus ir namų rakandus.

Atliekame rejeentališkus reikalus.

Perkame ir parduodame namus ir lotus.

Skoliname pinigus ant savasčių (property) ant lengvų išlygų.

BANKOS VALANDOS:

Nuo 8:00 ryte iki 9:00 vakare.

THE ST. CLAIR AVE. SAVINGS & LOAN CO.

2006 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio.

Prospect 953

Central 6488

V. DEBESIS

Taiso Namus ir Popieruoja Kambarius

Teipgi užlaiko ant pardavimo kambarių popieravimui popieri, maliauos, aliejaus, šepetų ir t.t.

Atradžia nuo ugnies namus ir rakandus

Prieš pačias Kalėdas atidarysiu krautuve knygy, rašomų dalykų, aiskrimo ir saldumynų.

1396 E. 33 Str. ir Sonora Ave.

Cuy. Centr. 6201-K

Krajava Pirtis

Jeigu nori taip, kaip Lietuvoje puikiai išsivandoti karštame gare su vanta, tai atsilankyk į mūsų PIRTĮ.

Atidara kofina diena nuo 12:00 dienos iki 12:00 nakties. Subatoma per ištią naktį. Serdes dėl moterų.

Galima susikabinti lietuviki, lenkiki ir rusiki. Taipgi statome bankas.

A. SOGOLOWITZ,

2547 E. 38 GATVĖ Artl Woodland.

Central 2556-W

Jonai, kur-gi tu taip skubiai bėgi?

Nagi per W. WISZNIEWSKI

1024 KENILWORTH AVE. S. W.

Na tai ką gi ten veiksi. "Na, ar-gi tu juozai dar nežinai, kad mano rytoj vėstuvė, tai bėgu nusipirkt GERŲ CIGARŲ." O-o-o taip, ta ir aš kitokių nē nerukau. Tai labai geri cigalai.

Ar Nori Pirkti NAMĄ!

ŠTAI KUR GERA PROGA PIRKTI GERI NAMAI

2 šeimynom namas po 8 kambarius maudyklės, šviesos ir visi kiti parankumai. Lotas 44X154. Arti Superior ir E. 70 gatvės.

8 kambarių namas, maudyklės, šviesos ir t. t. Ant Est 65-tos gatvės. Parduosime us mažu įmokėjimu, o likusius ant lengvų išmokėjimų,

Taipgi mes turime du namu pardavimui su mažais įmokėjimais, ant E. 27-tos gatvės. Lotai 45X132 pėdas.

THE ST. CLAIR AVE. Savings & Loan Co.

2006 ST. CLAIR AVE.

Central 6488

Cleveland

Prospect 953

VIENATINĖ

Clevelando Lietuviška Namų ir Paskolos Draugystė-Banka

Ikorporuota per valdžią valstijos Ohio Vasario 2 d. 1909 metų.

PAMATINIS KAPITALAS (STOCK) \$250,000.00.

Parduodame šėras kaina \$100.00 ant lengvų išmokėjimų, po 25c. kas savaitę, kur atneša ne mažiau kaip 6 nuosimtį. Taipgi primame pinigus taupinimui (deposite). Už padėtus pinigus mokame 5 nuosimtį. Skoliname pinigus dėl pirkimo namų ir lotų ant lengviausių išlygų; skoliname daugiau, negu svetintaučių bankos dvi trečdali sumos. Gerbiame į vien-gieniai! Kreipkitės į šią prakliną įteigia, nusipirkite bent viena šėra, arba dēkie pinigų taupinimui, o užtikriname, jog lengviausiai subdyti pinigus ir greičiausiai tapai savininku nejudinamos savasties, ir tuomi pastumai savo tautą keliu progreso. Clevelando Lietuviška Namų ir Paskolos Draugystė-Banka.

Ohio valstijos: Kūrsakė, nuo 7:30 iki 10:30 vakars. Subatoma nuo 7:30 iki 9:30 vakars.

1934 St. Clair Ave. N. E.

Cleveland, Ohio.

T. NEURA BUČERNĖ IR GROSERNE

Daugumas mūsų lietuvių ikišioliai negalėjo pas mus atsilankyti dėl tolimo atėjimo. Bet dabar mes, norėdami kuogeriauiai patarnauti, pradėjome visokius orderius pristatyti į namus. Galite įduoti orderius per mūsų važiuotoją arba atilankę į mūsų krautuve. Mes visados stengsimės sanžiningai patarnauti mūsų kostomerius. Prekes darysime kuogeriausias, tavorą duosim kuogeriauiai. Brangus broliai ir seseris nepamirškite mūsų krautuves. Ateikite ir pabandykite, o tasyk persitiktirsite, jog ką šneku yra gyva tiesa.

2202 HAMILTON AVE.

Cuy. Central 1781-L

Gerieusios Gyduolės DEWOYNO'S

APTIEKOSE

1653 St. Clair Av. Prje E. 17 g.

6502 Fleet Ave., Cor. E. 65th (Tod)

Čia dirba lietuvių registruotas aptiekorius - J. ZAVARAS.

5608 Fleet Ave., Cor. E. 57th.

Čia dirba lietuvių registruotas aptiekorius - J. SMALIS.

4052 E. 71st Cor. Harward

3878 E. 71st, Cor. Lansing

Lietuviams pas lietuvių aptiekorius galima gaut teisingus patarimus.

F. DECKER,

Gelažies Krautuve.

HARDWARE

Riobėrinės ir smalinė stogų dengymui popieros. Įvairiausių rūšių maliauos, aliejaus, tarpetino, maliavojimui šepetų ir t. t. ir t. t.

Didelis rinkinis Pečių, visokių audinių, plačiausia rinkinis įvairių įvairiausių dailėms įrankių ir t. t. ir t. t.

2155 St. Clair Ave.

CENTRAL 1785-W

SVEIKATA

Didžiausias Žmogaus Turtas.

Aš per 6 mėnesius sirgau ir man jokie daktarai nieko negalėjo pagelbėti. Viena ranka mano buvo pritraukta ir ant kojų visai negalėjau atsistoti.

Tad mano draugas parnešė vaistų iš

APTIEKOS USEVIČIAUS

1172 E. 79th STREET.

Ir tuoj man atleido ranką ir per 6 sanvaites pasilikau aš visai sveikas. Todėl šiuoimi išreiškiu p. Usevičiui viešai širdingą padėką ir patariu kožnam, kuriuos amerikoniški daktarai nepagydo, jis jus atitaisys.

I. Pogviza, 14918 Sylvia ave. Cleveland, Ohio.

L. Bednarski

Namų ir Farmas

Išmaino visokias nejudinamas savastis. Kreipkitės laišku arba ypatiški.

L. BEDNARSKI,

2110 Prospect Avenue.

DR. I. E. JASINSKI

607 ROSE BLDG.

VALANDOS: Nuo 11 iki 12 val. vidurdienio. ir nuo 2 iki 7 val. po pietų. Nedėliomis ant pareikalavimų.

Antras Ofisas, 1374 E. 25-tos Gatvės.

VALANDOS: Nuo 8:00 iki 9:30 val. ryto, nuo 12 iki 1:30 po pietų ir nuo 5 iki 7 val. vakaro. Nedėliomis: nuo 9 iki 9 ryto ir nuo 6 iki 7 val. vakaro. Meis 2518-4 Centr. 7848-1

Jei Trokšti Apšvietos

ir sveiko maito savo protui, tai skaityk dvisavantių eliuotruotą jaunimo laikraštį

"VYTI"

"VYTI" yra vienintelis ir piltmutinis jaunimo laikraštis Amerikoje.

"VYTIJE" telpa geriausi raštai mūsų jaunų rašytojų, literatų ir studentų.

"VYTIJE" rasi šimtus iš Amerikos bei Lietuvos jaunuoemenų gyvenimo.

"VYTI" leidiamas tautiškoje-katalikiškoje dviesioje.

"VYTI" leidžia Lietuvos Vytis organizacija. Metama "Vytis" kainuoja \$1.50, pusmečiui \$2.50. Vytis organizacijos namas "Vytis" siunčiamas už mėnesines mokesčius.

Prašauk savo antrą ir už \$2. krauso šenkli, o viena numerį padėsimui priėjusime veltui. Visais reikalais kreipkitės šiuo adresu:

"VYTI"

731 W. 18th Str. Chicago, Ill.

J. ZAUNES,

SIGNS

LIETUVYS

Iškabų--Šildų

DIRBĖJAS